

ÚZEMNÝ PLÁN
OBCE

LÚČNICA

NAD ŽITAVOU

SPRÁVA

O HODNOTENÍ
ÚPD

SPRÁVA O HODNOTENÍ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE LÚČNICA NAD ŽITAVOU

Obsah

A. Základné údaje.....	2
I. Základné údaje o obstarávateľovi.....	2
II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii.....	3
B. Údaje o priamych vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia.....	5
I. Údaje o vstupoch.....	5
II. Údaje o výstupoch.....	14
C. Komplexná charakteristika a hodnotenie vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia.....	17
I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia.....	17
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie.....	14
III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti	39
IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	46
V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom).....	50
VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia.....	56
VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení.....	57
VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie.....	58
IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali	65
X. Zoznam dopĺňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	65
XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa	65

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie

Obec Lúčnica nad Žitavou

2. Sídlo

Obecný úrad Lúčnica nad Žitavou, 951 88 Lúčnica nad Žitavou 230

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPP a ÚPD

Patrik Trubíni, starosta obce

Obecný úrad Lúčnica nad Žitavou

951 88 Lúčnica nad Žitavou 230

tel.: 037/7882128

e-mail: patrik.trubini@obeclucnica.sk

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE LÚČNICA NAD ŽITAVOU – NÁVRH

2. Územie

Kraj: Nitriansky

Okres: Nitra

Obec: Lúčnica nad Žitavou

Katastrálne územie: Vajka nad Žitavou, Martinová

3. Dotknuté obce

- Mesto Vráble, Hlavná 1221, 952 01 Vráble
- Obec Melek, 952 01 Melek 250
- Obec Žitavce, 952 01 Žitavce 130
- Obec Michal nad Žitavou, 941 62 Michal nad Žitavou 160
- Obec Paňa, 951 05 Paňa 26

4. Dotknuté orgány

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie obce sú orgány vyplývajúce z §140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov:

- Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, odbor strategických činností, Rázusova 2A, 949 01 Nitra
- Ministerstvo dopravy SR, Nám. slobody 6, 810 05 Bratislava
- Ministerstvo obrany SR, Správa nehnuteľného majetku a výstavby, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
- Regionálny úrad pre územné plánovanie a výstavbu Nitra, Novozámocká 3976/67D, 949 05 Nitra
- Okresný úrad Nitra, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
- Okresný úrad Nitra, Odbor opravných prostriedkov, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
- Okresný úrad Nitra, Pozemkový a lesný odbor, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra

- Okresný úrad Nitra, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
- Okresný úrad Nitra, Odbor krízového riadenia, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
- Krajský pamiatkový úrad v Nitre, Jána Pavla II. 8, 949 01 Nitra
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre, Štefánikova tr. 58, 949 63 Nitra
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Nitra, Dolnočermánska 64, 949 11 Nitra
- Obvodný banský úrad v Bratislave, Prievozská 30, 821 05 Bratislava

5. Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo v Lúčnici nad Žitavou

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Riešenie Územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou nemá žiadne cezhraničné vplyvy.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda

Rozsah navrhovaných plôch pre výstavbu a s tým súvisiacich záberov poľnohospodárskej pôdy je odôvodnený aktuálnym demografickým vývojom, charakteristickým značnými migračnými prírastkami, výhodnou polohou obce a dobrou dopravnou dostupnosťou.

Návrhom nových rozvojových plôch nedôjde k nadmernému rozdrobeniu poľnohospodárskej pôdy. V značnej miere sa navrhuje vyplnenie prieluk a využitie priestorových rezerv v zastavanom území obce. Na zastavané územie pripadá 22,7% výmery predpokladaných celkových záberov poľnohospodárskej pôdy.

Z dôvodu rozdrobených vlastníckych vzťahov v záhradách sťažujúcich výstavbu potrebnej infraštruktúry, však bolo nevyhnutné navrhnuť aj kompaktné plochy mimo zastavaného územia obce. Preto sa výstavba v záhradách predpokladá prevažne až v II. etape a na zástavbu sa reálne využije maximálne 50% identifikovaných priestorových rezerv v záhradách.

Vzhľadom k rozloženiu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnych územiach (označenej v tabuľke podčiarknutím) nebolo možné vyhnúť sa záberom tejto pôdy, ktorá zastavané územie obklopuje takmer zo všetkých strán a len na zamokrenej nive Žitavy a na svahoch pahorkatiny vo väčšej vzdialenosti od zastavaného územia obce je kvalita pôdy nižšia.

Celková koncepcia je podriadená myšlienke prepojenia oboch miestnych častí, s vybudovaním nového centra. Rozvojové plochy č. 10 (pre nové centrum so sociálnou vybavenosťou) a č. 11 (pre verejnú zeleň centra) sú preto definované ako verejnoprospešné stavby. Rovnako je medzi verejnoprospešné stavby zaradené a rozšírenie športového areálu o rozvojovú plochu č. 1. Návrh rozvojových plôch č. 2, 3, 8, 9, 12 sa ďalej odôvodňuje skutočnosťou, že sa úplne alebo sčasti nachádzajú mimo najkvalitnejšej pôdy v danom katastrálnom území. Návrh zástavby rozvojovej plochy č. 2 je zdôvodnený možnosťou využitia druhej strany existujúcej cesty s vybudovanou infraštruktúrou. Dôvodom zaradenia rozvojových plôch č. 4 a 5 je skutočnosť, že ide o aktuálny rozvojový zámer a pozemky tu už pre tento účel boli rozparcelované (v prípade rozvojovej plochy č. 5 len v jej západnej časti). Návrh rozvojovej plochy č. 7 je zdôvodnený vlastníctvom pozemkov – ide o pozemky vo vlastníctve obce Lúčnica nad Žitavou.

Podľa druhu pozemku ide zväčša o ornú pôdu, len v prípade prieluk a využitia voľných plôch v existujúcej zástavbe ide o záhrady, miestami aj o trvalé kultúry. Menšie časti plôch v zastavanom území vyčlenené pre novú výstavbu sú situované na nepoľnohospodárskej pôde, kde nedôjde k záberom poľnohospodárskej pôdy.

Skutočný záber poľnohospodárskej pôdy v navrhovaných rozvojových plochách pre bývanie bude oproti uvádzaným bilanciam nižší, a to asi o 50%. Predpokladá sa, že zábery poľnohospodárskej pôdy budú len na zastavané plochy objektov a pozemky pod cestami. Na zastavanú plochu 1 rodinného domu bude pripadať max. 200 m².

Rozvojové plochy sú rozdelené do dvoch etáp výstavby (I. etapa, II. etapa) podľa predpokladanej postupnosti výstavby a na základe vyššie uvedeného zdôvodnenia.

Vyhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy je spracované v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov a v zmysle jeho vykonávacej vyhlášky č. 508/2004 Z. z. Tabuľka je spracovaná v súlade so vzorom tabuľky v prílohe č. 4 uvedenej vyhlášky.

Prehľad o štruktúre pôdneho fondu v lokalitách s uvažovaným použitím poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske účely

Číslo Lok.	K.ú.	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP			
				spolu	BPEJ	výmera ha	z toho v ZÚO
1	Vajka n/Ž.	šport	0,2959	0,2959	0024004/5		
2	Vajka n/Ž.	bývanie	0,7606	0,7606	0114062/6		
3	Vajka n/Ž.	bývanie	2,3380	2,3380	0114062/6		
4	Vajka n/Ž.	obč. vybav.	0,3883	0,3883	0119002/1		
5	Vajka n/Ž.	bývanie	2,4130	2,4130	0119002/1 0114062/6		
6	Martinová	bývanie	0,9891	0,9891	0139002/2		
7	Martinová	bývanie	1,3980	1,3980	0139002/2		
8	Vajka n/Ž.	bývanie	1,9120	1,9120	0119002/1 0114062/6 0139002/2		
9	Vajka n/Ž.	bývanie BD	1,6420	1,6420	0119002/1 0114062/6 0139002/2		
10	Vajka n/Ž., Martinová	obč. vybav.	1,2510	1,2510	0139002/2		
11	Vajka n/Ž., Martinová	verejná zeleň	0,5075	0,5075	0139002/2 0119002/1		
12	Vajka n/Ž.	bývanie	2,4940	2,4940	0114062/6 0139002/2		
13	Martinová	bývanie	5,6070	5,6070	0139002/2		
14	Martinová	bývanie	5,3810	5,3810	0139002/2		
P1	Vajka n/Ž.	bývanie	0,2917	0,2917	0147202/6 0144202/3		0,2917
P2	Vajka n/Ž.	bývanie	0,2718	0,2718	0144002/3		0,2718
P3	Vajka n/Ž.	bývanie	0,1552	0,1552	0019012/1		0,1552

Číslo Lok.	K.ú.	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP			
				spolu	BPEJ	výmera ha	z toho v ZÚO
P4	Vajkán/Ž.	bývanie	2,5490	2,5490	0024004/5		2,5490
P5	Vajkán/Ž.	bývanie	1,6662	1,6662	0024004/5 0019012/1		1,6662
P6	Vajkán/Ž.	bývanie	2,5991	2,5991	0119002/1		2,5991
P7	Martinová	bývanie	0,2561	0,2561	0119002/1 0024004/5		0,2561
P8	Martinová	bývanie	0,1807	0,1807	0144002/3		0,1807
Spolu				35,3472			

Vysvetlivky: ZÚO = zastavané územie obce

2. Voda

Požiadavky na zásobovanie pitnou vodou

Obec je v súčasnosti zásobovaná pitnou vodou zo skupinového vodovodu Vráble. Skupinový vodovod Zlaté Moravce – Vráble je zásobovaný z veľkozdroja Gabčíkovo, z ktorého sa voda privádza prostredníctvom diaľkovodu Gabčíkovo – Nové Zámky – Vráble. Rozvodné potrubie v obci je z PVC rúr DN110 a pozostáva z viacerých vetiev. Sú vedené zväčša v krajniciach a zelených pásoch. Z verejného vodovodu je zásobovaných 62,6% domového fondu (podľa SODB 2021).

Zásobovanie navrhovaných obytných ulíc pitnou vodou sa rieši napojením na existujúce rozvody pitnej vody v obci, predĺžením existujúcej rozvodnej siete. Vodovodná sieť je navrhnutá tak, že je v maximálnej miere zokruhovaná. Cieľom je zabezpečenie spoľahlivosti dodávok pitnej vody.

Potrubie pre novú zástavbu sa navrhuje z polyetylénových rúr DN 100 mm. Na rozvodnom potrubí budú osadené armatúrne šachty pre uzatváracie a rozdeľovacie armatúry. Jednotlivé stavby budú na rozvodnú sieť pripojené vodovodnými prípojkami z polyetylénových rúr DN 80 mm – DN 25 mm. Meranie spotreby vody bude vo vodomeroch osadených na verejne prístupnom priestranstve.

V rámci hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie bol vypracovaný podrobný výpočet súčasnej potreby vody pre súčasný rozsah zastavaného územia, ako aj budúcej potreby vody podľa rozsahu navrhovanej zástavby. Podľa tohto výpočtu sa ročná potreba vody zvýši z 55 133 m³ na 89 264 m³ v roku 2040 – v prípade úplného obsadenia všetkých navrhovaných nových rozvojových plôch. V nasledujúcej tabuľke je uvedená stručná rekapitulácia potreby vody.

Rekapitulácia potreby vody

	Súčasná potreba vody	Návrh. potreba vody
Ročná potreba vody (m^3/r)	55 133	89 264
Priemerná potreba vody Q_p (l/s)	1,748	2,831
Max. denná potreba vody Q_m (l/s)	3,497	4,529
Max. hodinová potreba vody Q_h (l/s)	6,294	8,152

3. Suroviny

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne výhradné ložiská, dobývacie priestory, ložiská nevyhradených nerastov ani prieskumné územia.

Z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nevyplývajú osobitné požiadavky na spotrebu miestnych surovinových zdrojov, okrem nároku na spotrebu pitnej vody.

4. Energetické zdroje

Elektrická energia

Južnou časťou k.ú. Martinová prechádza 400 kV elektrické vedenie ZVN V425 v spoločnom koridore s elektrickým vedením VVN 2x110 kV č. 8407, 8843.

Obec Lúčnica nad Žitavou je zásobovaná elektrickou energiou odbočkami z vonkajších vedení VN 22 kV z elektrizačnej siete Západoslovenskej distribučnej, a. s. Kmeňové elektrické vedenia VN 22 kV je trasované po východnom okraji obce, paralelne s tokom Žitavy a elektrickým vedením VVN 110 kV. Z vonkajšieho elektrického vedenia VN 22 kV odbočujú vonkajšie prípojky k jednotlivým transformačným staniciam. Celkový výkon a priestorové rozmiestnenie transformačných staníc postačuje súčasným potrebám.

Z hľadiska plánovaného rozvoja a z neho vyplývajúceho predpokladu nárastu spotreby elektrickej energie, nebudú existujúce transformačné stanice pri ich súčasnom výkone postačovať. Potrebne bude zvýšenie výkonu existujúcich transformačných staníc a doplnenie nových transformačných staníc.

Navrhujú sa dve nové transformačné stanice s označením v grafickej časti TS-A a TS-B. Navrhované transformačné stanice - každá s výkonom 630 kVA sa navrhujú pre nové centrum a novú výstavbu medzi miestnymi časťami Vajka n/Ž. a Martinová. Budú pripojené prostredníctvom prírodných zemných káblových vedení VN 22 kV od TS-2. Intenzifikované záhrady pre výstavbu v zastavanom území obce oboch miestnych častí budú zásobované z existujúcich transformačných staníc. Osobitne však z tohto dôvodu bude potrebné zvýšiť výkon transformačných staníc TS-2, TS-5, TS-7 a TS-11. Transformačné stanice v zastavanom území obce sa odporúča prebudovať na objekty s vnútorným vyhotovením (kioskové alebo murované).

Pri výpočte energetickej bilancie sa uvažovalo s požadovaným výkonom 10,5 kW na 1 bytovú jednotku v rodinných domoch, pri koeficiente súčasnosti β 0,28-0,38. Spotreba elektrickej energie pre ostatné rozvojové zámery je stanovená odhadom. Pri maximálnom využití kapacít navrhovaných rozvojových plôch bude celkový maximálny prírastok spotreby elektrickej energie 891 kW. Je bilancovaný v nasledujúcej tabuľke.

Energetická bilancia navrhovaných rozvojových plôch

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita (počet b.j.)	Požadovaný výkon Pp (kW)
1	-	5
2	6	19
3	9	28
4	-	10
5	18	57
6	8	25
7	13	41
8	15	47
9 (BD)	32	101
10	-	60
12	10	32
13	20	63
14	33	104
prieluka pre BD Vajka n/Ž.	8	25
prieluky/záhrady Vajka n/Ž. (1-3)	18	57
prieluky/záhrady Vajka n/Ž. (4-6)	69	217
prieluky/záhrady Martinová (7)	19	60
prieluky/záhrady Martinová (8)	1	3
Spolu		891

Zemný plyn

Obec Lúčnica nad Žitavou je plynofikovaná. V obci sa nachádza strednotlaková plynovodná distribučná sieť, vrátane prepojovacích plynovodov D160 Dyčka – Vajka nad Žitavou a D110 Vajka nad Žitavou – Martinová. Je budovaná z materiálu oceľ, polyetylén. Vysokotlakový plynovod riešeným územím neprechádza. Zdrojom zásobovania obce zemným plynom sú regulačné stanice RS Vráble s výkonom 8000 m³/h a RS Dyčka s výkonom 5000 m³/h. Z verejného plynovodu je zásobovaných 85,7% domového fondu (podľa SODB 2021).

S využívaním plynu pre vykurovanie, prípravu TÚV a varenie sa uvažuje v nových rozvojových plochách s obytnou funkciou, vrátane prieluk, ako aj v rozvojových plochách určených pre občianske vybavenie. Zásobovanie zemným plynom bude z existujúcich, ako aj z navrhovaných strednotlakových rozvodov plynu. Potrubia navrhovaného plynovodu budú vedené v zelených plochách pri cestách, prípadne v ich telese, v súbehu s ostatnými inžinierskymi sieťami.

Spotreba zemného plynu bola vypočítaná podľa Technických podmienok prevádzkovateľa distribučnej siete. Pre odberateľa v kategórii domácnosť (IBV) sa uvažuje s využitím

zemného plynu na varenie, vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV). Územie podľa STN 73 0540-3 patrí do teplotnej oblasti 1. $HQ_{IBV} = 1,4 \text{ m}^3/\text{hod}$, $RQ_{IBV} = 2425 \text{ m}^3/\text{rok}$. Spotreba plynu bola vypočítaná pre navrhované plochy bývania; pre občianske vybavenie je odhadovaná. Prírastok ročnej spotreby zemného plynu bude 734 775 m^3/rok .

Rekapitulácia prírastku spotreby zemného plynu

Číslo rozvoj. plochy	Kapacita (počet b.j.)	Max. hodinový odber zemného plynu Q_H (m^3/hod)	Ročná spotreba zemného plynu Q_R (m^3/rok)
2	6	8,4	14550
3	9	12,6	21825
4	-	5,6	9700
5	18	25,2	43650
6	8	11,2	19400
7	13	18,2	31525
8	15	21	36375
9 (BD)	32	44,8	77600
10	-	28	48500
12	10	14	24250
13	20	28	48500
14	33	46,2	80025
prieluka pre BD Vajka n/Ž.	8	11,2	19400
prieluky/záhrady Vajka n/Ž. (1-3)	18	25,2	43650
prieluky/záhrady Vajka n/Ž. (4-6)	69	96,6	167325
prieluky/záhrady Martinová (7)	19	26,6	46075
prieluky/záhrady Martinová (8)	1	1,4	2425
Spolu		424,2	734775

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Nadradená dopravná infraštruktúra

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Lúčnica nad Žitavou pomerne výhodnú polohu na dopravných koridoroch požitavského sídelného pásu - ceste III/1650 a na regionálnej železničnej trati č. 123.

Cesta III/1650 (v trase Vráble - Lúčnica nad Žitavou – Kmeťovo) prechádza riešeným územím v smere sever–juh v dĺžke 3,6 km. Plní súčasne aj funkciu dopravnej kostry zastavaného územia – tvorí prieťah zastavaným územím obce. Zabezpečuje prepojenie ciest I/51 Levice – Nitra a II/580 Šurany – Kalná nad Hronom. V riešenom území je upravená v kategórii C 6,5/60. V miestnej časti Vajka nad Žitavou sa na ňu napája cesta III/1656 Vajka nad Žitavou – Melek.

Potrebné je rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 a vo funkčnej triede B3 a v kategórii C 7,5/70 mimo zastavaného územia.

Riešeným územím paralelne s cestou III/1650 prechádza neelektrifikovaná železničná trať č. 123 Zlaté Moravce – Úľany nad Žitavou. Počíta sa s rekonštrukciou železničnej trate pre zvýšenie traťovej rýchlosti zo 60 km/h na 80 km/h.

Najbližšie letisko, zaradené do kategórie medzinárodných letísk s pravidelnou leteckou premávkou, je v Bratislave.

Navrhované riešenie je v súlade s koncepčnými dokumentmi a stratégiami celoštátneho významu v oblasti dopravy.

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu miestnych ciest

Kostru dopravnej siete oboch miestnych častí Vajka nad Žitavou a Martinová tvorí cesta III/1650, ktorá má v zastavanom území funkciu zbernej cesty funkčnej triedy B3. Z nej sa od pája len niekoľko vetiev komunikácií funkčnej triedy C3, D1. Miestne cesty sú prevažne vo vyhovujúcom stave. Nárokom na dopravnú obsluhu zastavaného územia v zásade vyhovujú. Niektoré úseky ciest však majú nevyhovujúce parametre z hľadiska šírkového usporiadania, kvality povrchového krytu, výskytu nerovností. Existujúce miestne cesty funkčnej triedy C3 sa dobudujú, resp. upravajú v kategóriách MOK 6,5/30, prípadne MOK 6(7)/30. To predpokladá rekonštrukciu a šírkové úpravy nevyhovujúcich úsekov miestnych ciest. Ostatné cesty funkčnej triedy D1 predstavujú len kratšie úseky, ktoré budú prebudované tak, ako to umožňujú priestorové pomery.

Rozvojové plochy v obytnom území budú dopravne obsluhované navrhovanými miestnymi cestami funkčnej triedy C3, kategórie MO 6,5/30 a upokojenými cestami funkčnej triedy D1. Prístup do zadných častí záhrad bude riešený zjazdovými chodníkmi - upokojenými cestami funkčnej triedy D1. Trasovanie navrhovaných ciest je možné modifikovať na základe štúdie spracovanej pre celú príslušnú rozvojovú plochu.

Preferuje sa zokruhovanie miestnych ciest. Na ukončení navrhovaných i existujúcich slepých ciest s dĺžkou nad 80 m, ktoré nie je možné, resp. potrebné zokruhovať, by sa mali vybudovať obratiská.

V riešenom území sa nachádzajú aj ďalšie účelové cesty a poľné cesty, sprístupňujúce poľnohospodárske hony v rámci katastra. Hlavné poľné cesty sa navrhujú rekonštruovať v parametroch P(6)4,5/30 (podľa ON 736118) s výhybnami, ostatné v parametroch P3,5(3,0)/30.

Zoznam navrhovaných ciest je v nasledujúcej tabuľke.

Celkový prehľad navrhovaných ciest podľa funkčných tried pre nové rozvojové plochy

Poloha (č. obsluhovanej rozvojovej plochy)	Funkčná trieda - kategória	Dĺžka cesty v m
Prepojenie miestnych častí – rozvoj. plochy č. 5, 8, 9, 10, 14, 7, 6	C3 – MO 6,5/30	997
	D1 – MOU	138
	D1 – MOU	138
	C3 – MO 6,5/30	162
	D1 – MOU	129
	D1 – MOU	130
Záhrady Martinová	D1 – MOU	273
	D1 – MOU	119
Záhrady Vajka n/Z.	D1 – MOU	275
	D1 – MOU	180
	D1 – MOU	377
	D1 – MOU	265
	D1 – MOU	599
Popri Žitave	P4,5/30	2000

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu nemotoristických komunikácií

Chodníky sú vybudované na prieťahu ciest III. triedy zastavaným územím obce, v dostatočnej šírke. Potrebné je ich dobudovanie na celom prieťahu cesty III/1650 zastavaným územím, vrátane jeho navrhovaného rozšírenia. Sú vybudované aj pozdĺž niektorých významnejších miestnych ciest. V nových rozvojových plochách sa vybudujú aspoň jednostranné chodníky so šírkou min. 1,5 m pozdĺž navrhovaných ciest funkčnej triedy C3. V uliciach s navrhovanými upokojenými cestami (zjazdovými chodníkmi) nie je segregácia dopravy nevyhnutná.

Cyklistická trasa je v riešenom území vyznačená po hrádzi rieky Žitava - Požitavská cyklotrasa. Navrhuje sa jej dobudovanie, s odbočkami do Martinovej a do Vajky nad Žitavou. Okrem toho sa počíta s ďalšími miestnymi cyklotrasami (popri areáli studničky a kalvárie smerom na obec Paňa, po poľných cestách popri viniciach). Cyklistické komunikácie budú slúžiť pre dochádzku za prácou, občianskou vybavenosťou – hlavne do mesta Vráble, ale i pre rozvoj cykloturistiky.

Nároky na zariadenia cestnej dopravy

Verejné plochy statickej dopravy sa nachádzajú v ťažiskových priestoroch pri zariadeniach občianskej vybavenosti a pri cintorínoch. Kapacitne postačujú súčasným potrebám. Pre odstavovanie motorových vozidiel sa ďalej využívajú pridružené priestory ciest - zatrávnené krajnice. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách. S týmto riešením sa počíta aj v navrhovanej obytnej zástavbe.

Parkoviská bude ďalej potrebné budovať pre potreby zariadení občianskej vybavenosti, športu a rekreácie., bytových domov To sa týka rozvojových plôch č. 9, 10, plánovaného

zariadenia sociálnych služieb, ako aj športového areálu v rozvojovej ploche č. 1 i v rekreačnom areáli Studnička.

Verejná hromadná doprava je realizovaná autobusovou aj železničnou dopravou. Celkovo možno spojenie verejnou dopravou hodnotiť ako primerané veľkosti a polohe obce. Železničná zastávka je v každej miestnej časti, autobusové zastávky sú tri v m.č. Vajka nad Žitavou a dve v m.č. Martinová. Zastávkový pruh je vybudovaný len na zastávke na južnom okraji m.č. Vajka nad Žitavou. Vzhľadom k rozsahu zastavaného územia a jeho navrhovaného rozšírenia je požiadavka dostupnosti do vzdialenosti 500 m splnená a nové zastávky nie je potrebné navrhnuť. Po dobudovaní nového centra obce je však v tejto polohe vhodné zriadiť novú zastávku.

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie

Nepredpokladá sa vznik žiadnych veľkých ani stredných zdrojov znečistenia ovzdušia. Nové plochy výroby sa nenavrhujú.

Stanovením regulatívu, ktorým sa v obytnom území povoľujú len drobné výrobné prevádzky bez negatívnych a rušivých vplyvov, sa zabezpečí ochrana ovzdušia pred znečistením a všeobecne kvalita životného prostredia v obci. Uvedené opatrenie predstavuje účinnú prevenciu znečisťovania ovzdušia zápachom a škodlivými látkami.

2. Voda

Odkanalizovanie a čistenie splaškových vôd

V obci Lúcnica nad Žitavou je čiastočne vybudovaná splašková kanalizácia. Splaškové vody sú čistené v ČOV Vráble. V súčasnosti je ČOV Vráble látkovo a hydraulicky preťažená. Na verejnú kanalizáciu je napojených 52,2% domového fondu (podľa SODB 2021).

Systém existujúcej kanalizácie obce sa zachováva. Navrhuje sa jej dobudovanie vo zvyšnej časti zastavaného územia, ako aj v navrhovaných rozvojových plochách.

Rozšírená gravitačná stoková sieť bude z potrubí PVC DN 300 mm. Na stokovej sieti budú čerpacie stanice, z ktorých budú splaškové vody prečerpávané prostredníctvom kratších úsekov výtlačných potrubí. V navrhovaných koridoroch miestnych ciest bude kanalizačné potrubie umiestnené pod vozovkou, resp. v zelenom páse.

Návrhové množstvo splaškových odpadových vôd bolo vypočítané odvodením z výpočtu potreby pitnej vody. Za predpokladu úplného obsadenia všetkých nových rozvojových plôch novou výstavbou, navrhovaných v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii, bude ku koncu návrhového obdobia územnoplánovacej dokumentácie (r. 2040) ročné množstvo splaškových vôd predstavovať 89 264 m³.

Rekapitulácia odtokového množstva splaškových odpadových vôd

Návrh. množstvo splaškových vôd	
Ročné množstvo splaškových vôd Q_r (m ³ /r)	89 264
Priemerné denné množstvo splašk. vôd Q_p (l/s)	2,831
Max. denné množstvo splaškových vôd Q_m (l/s)	4,529
Max. hodinové množstvo splaškových vôd Q_h (l/s)	8,152

Dažďové vody sú odvádzané povrchovo, prirodzeným vsakom cez priepustné vrstvy, rigolmi a priekopami. Odvod dažďovej vody z ciest sa navrhuje riešiť dobudovaním a obnovením sústavy otvorených, prípadne uzavretých rigolov na odvod dažďovej vody, s riešením vsakovania do podlažia.

3. Odpady

Zber a likvidácia netriedeného komunálneho odpadu sa zabezpečuje na regionálnu skládku odpadu. V obci je zavedený triedený zber odpadu. Zberný dvor je za obecným úradom.

V návrhu územného plánu obce sa za vhodné považuje rozširovať triedený zber odpadu a odpad v maximálnej miere recyklovať, zvyšovať podiel zhodnocovaného odpadu a sortiment separovaných komodít v zmysle cieľov programov odpadového hospodárstva obce, okresu a kraja. Odporúča aj v navrhovaných uliciach rozmiestniť zberné nádoby na zber triedeného odpadu.

Rastom počtu obyvateľov v území v zmysle riešenia navrhovaného v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii do konca návrhového obdobia dôjde aj k nárastu potenciálnej produkcie komunálneho odpadu. V prípade súčasne navrhovaného opatrenia zvýšenia podielu zhodnocovaného odpadu by sa množstvo ďalej nezhodnocovaného (skládkovaného) odpadu nezvýšilo.

ŠGÚ DŠ neeviduje v riešenom území skládky ani environmentálne záťaž.

4. Hluk a vibrácie

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku určuje vyhláška č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Pre elimináciu negatívnych dopadov dopravy na navrhovanú zástavbu sa počíta s výsadbou izolačnej zelene pri ceste III/1650. Architektonickú dispozíciu interiérov rodinných domov umiestnených pozdĺž ciest sa odporúča orientovať na odvrátenú stranu od zdroja hluku a vytvárať predzáhradky so vzrastlou zeleňou. V hodnotenej ÚPD sa nenavrhujú žiadne nové plochy výroby ani iné zábery, ktoré by boli zdrojom hluku a vibrácií.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

Miera prirodzenej rádioaktivity nie je nadmerná – v celom riešenom území je stredné radónové riziko. V územnoplánovacej dokumentácii je zahrnutý záväzný regulatív upravujúci podmienky výstavby obytných budov v území so stredným radónovým rizikom v zmysle platnej legislatívy.

Podľa prílohy A.2 STN 73 0036 Seizmické zaťaženia stavebných konštrukcií je riešené územie zaradené do 6-7° MSK-64.

Navrhované riešenie hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nepredpokladá vznik nových zdrojov žiarenia.

6. Doplnujúce údaje

Údaje o iných výstupoch v podobe zásahov do prostredia nie sú v rozsahu územia riešeného územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou relevantné.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Obec Lúčnica nad Žitavou (okres Nitra, Nitriansky kraj) leží v Žitavskej pahorkatine na nive a terase Žitavy. Rovinný až pahorkatinný chotár tvoria mladotretihorné íly s vrstvami pieskov a štrkov. Je odlesnený, len miestami sú zvyšky agátového porastu.

Riešené územie pre územný plán obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. katastrálnymi územiami Vajka nad Žitavou a Martinová. Obe katastrálne územia na seba nadväzujú a vytvárajú kompaktný celok. Spolu majú výmeru 1210,2 ha. Hustota osídlenia dosahuje 79,9 obyvateľov na km², čo je poid celoštátnym priemerom (110 obyv./km²).

Riešené územie hraničí s nasledovnými obcami a ich katastrálnymi územiami:

- na severe s mestom Vráble (k.ú. Dyčka, k.ú. Vráble)
- na východe s obcami Melek a Žitavce
- na juhu s obcou Michal nad Žitavou
- na západe s obcou Paňa

Katastrálne hranice prebiehajú zväčša bez nápadných ohraničujúcich prvkov ornou pôdou. Miestami tvorí katastrálne hranice líniová zeleň. Východná hranica riešeného územia siaha až takmer po zastavané územie obce Žitavce. Hranica s obcou Michal nad Žitavou je súčasne hranicou s okresom Nové Zámky.

Zastavané územie pozostáva z dvoch samostatných častí – pre miestne časti Vajka nad Žitavou a Martinová a má celkovú výmeru 117 ha a zahŕňa zastavané pozemky s príslušnými záhradami. Je vymedzené hranicami stanovenými k 1.1.1990.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Reliéf a horninové prostredie

Z hľadiska geomorfologického členenia patrí riešené územie do sústavy Alpsko-himalájskej, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská pahorkatina a do dvoch podcelkov Žitavská pahorkatina (západná časť riešeného územia) a Žitavská niva (východná časť riešeného územia).

Na nive je reliéf rovinný - uplatňuje akumulčný reliéf s nepatrným uplatnením litológie. Na pahorkatine je reliéf mierne zvlnený. Povrch Žitavskej pahorkatiny je rozčlenený plytkými dolinami, prevažne smerujúcimi zo severozápadu na juhovýchod. Nadmorská výška riešeného územia je od 132 do 228 m n.m., stred obce je vo výške 138 m n.m. Najvyššiu výšku dosahuje na pahorku v lokalite Piesky na juhozápadnej hranici katastrálneho územia Martinová, najnižšiu výšku predstavuje hladina Žitavy na južnom okraji katastrálneho územia Martinová.

Žitavská pahorkatina je budovaná ílmi, pieskami a štrkami. V ich nadloží vystupujú riečne terasové štrky s niekoľkometrovým pokrovom spraší, lokálne i eolických pieskov. Spraše a sprašové hliny prekrývajú neogénne sedimenty. Neogénne súvrstvia sú v hĺbke 6 – 10 m od povrchu terénu. Nad nimi sú kvartérne sedimenty, zastúpené najmä fluviálnymi sedimentmi s hrúbkou 3 – 7 m.

Nivu Žitavy tvoria štvrtohorné fluviálne nánosy, ležiace na pliocénnych íloch a pieskoch. Báza fluviálnej akumulácie je vytvorená z drobných okruhliakov s rôznorodými pieskami, nad nimi sú bez výraznejšej hranice uložené piesky s výrazným šikmým zvrstvením. Vyššie sú uložené jemnozrnné prachovité piesky, nad ktorými sú piesčité hliny, striedajúce sa s vrstvičkami a šošovkami zahlienených, veľmi jemnozrnných pieskov.

2. Klimatické pomery

Podľa klimatického hľadiska patrí riešené územie do oblasti teplej oblasti (T), prevažne do okrsku T6 teplého, mierne vlhkého, s miernou zimou, len južná časť do okrsku T4 teplého, mierne suchého, s miernou zimou. Teplá oblasť je charakteristická počtom letných dní 50 a viac s teplotou vzduchu nad 25 °C a viac. V okrskoch T6, T4 sú priemerné januárové teploty vyššie ako – 3 °C.

Tab.: Priemerné mesačné teploty v °C za obdobie 1961 – 2010 - stanica Nitra – Veľké Janíkovce

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
9,9	–1,5	0,8	5,0	10,5	15,4	18,4	20,3	19,7	15,3	10,0	4,8	0,0

Zdroj: SHMÚ

Tab.: Priemerné mesačné zrážky v mm za obdobie 1961 – 2010 – stanica Vráble

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
572,3	38,5	34,2	33,8	37,4	65	56,5	57,9	55,8	49,1	41,1	52,2	50,9

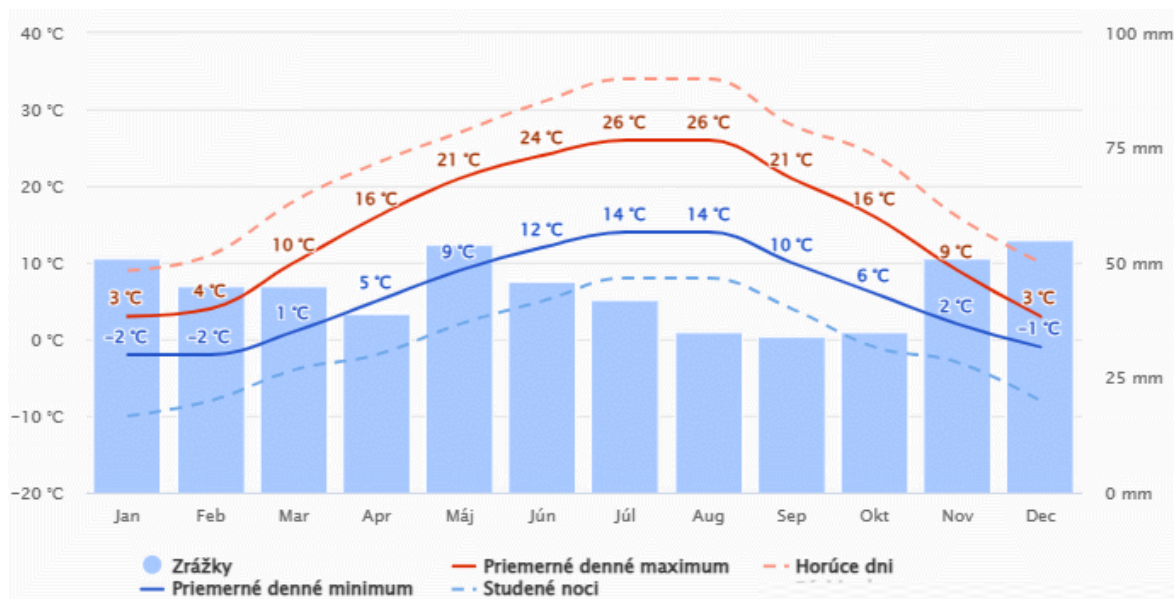
Zdroj: SHMÚ

Oblasť sa vyznačuje veľmi dlhým, teplým suchým letom a krátkym teplým prechodným obdobím. Ročné sumy teplôt sú 9,9 °C, priemerné januárové teploty dosahujú –1,5 °C, priemerné júlové teploty dosahujú 20,3 °C.

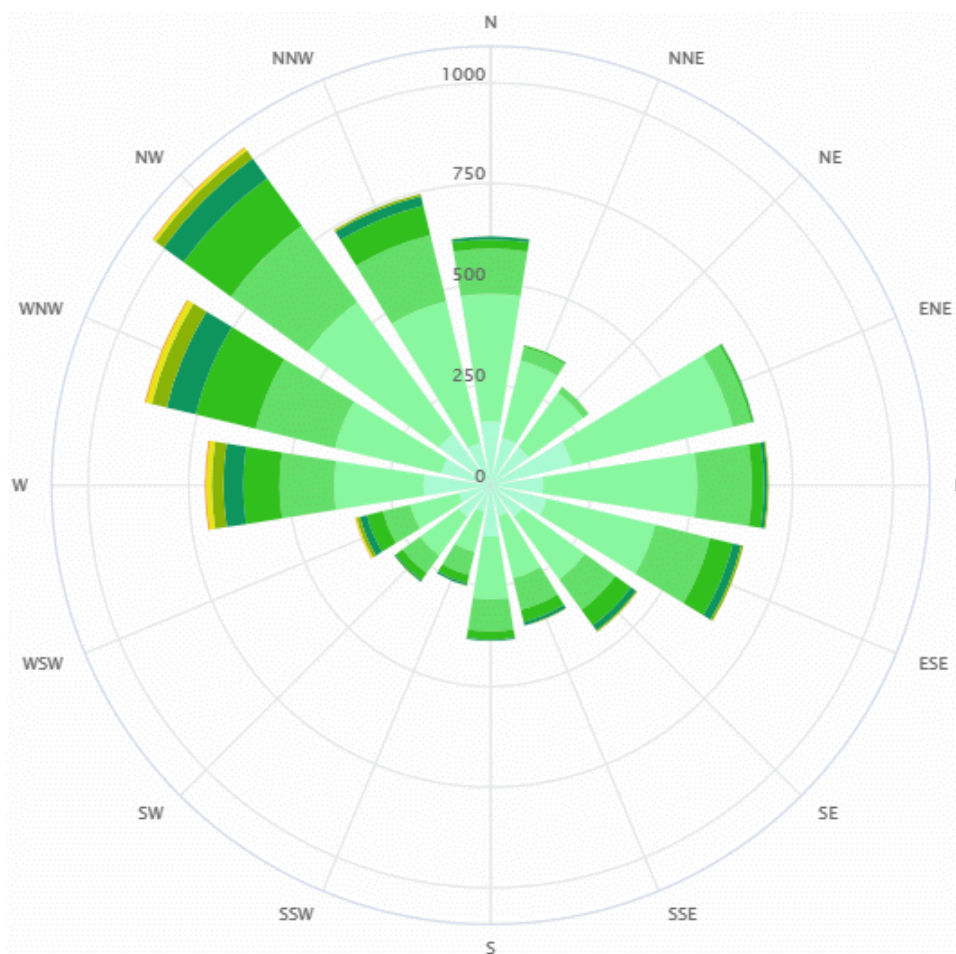
Priemerný ročný úhrn zrážok je tu 572,3 mm, s maximom v mesiaci jún. Ide prevažne o zrážky z búrkovej činnosti a sú len menej vhodné pre zaistenie zásoby vody v pôde. Hodnota potenciálneho výparu dosahuje maximum v mesiacoch máj - júl. Klimatický ukazovateľ zavlaženia je záporný, oblasť je vlhovo deficitná. Zrážky vo forme snehu sa vyskytujú od konca novembra do marca.

Prúdenie, smer a rýchlosť vetra ovplyvňujú orografické pomery, expozícia terénu, jeho oslnenie. V zimnom období sú veterné pomery ovplyvňované cirkulačnými pomermi ázijskej anticyklóny, islandskej a stredomorskej níše. V jarnom období je v dôsledku častého, nestabilného zvrstvenia atmosféry najmenšia početnosť výskytu bezvetria. Obec leží v dobre ventilovanom území. Z hľadiska smeru prúdenia prevláda severozápadný smer. Častý je aj východný smer vetra.

Priemerné teploty a úhrn zrážok

Veterná ružica

Zdroj: www.meteoblue.com

3. Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia

Z hľadiska kvality ovzdušia nepatrí okres Nitra ani riešené územie medzi zaťažené oblasti. Vo väčšine ukazovateľov produkcie znečisťujúcich látok v posledných 20 rokoch k poklesu. Dôvodom tohto vývoja je ukončenie výroby v prevádzkach s najväčšou produkciou znečisťujúcich látok a pokračujúca plynofikácia energetických stacionárnych zdrojov. V posledných rokoch však produkcia znečisťujúcich látok opätovne rastie. Vďaka plynofikácii obce je tu len nízke znečistenie z lokálnych kúrenísk.

V súvislosti s navrhovaným riešením sa vznik nových zdrojov znečisťovania ovzdušia nepredpokladá.

Množstvo vyprodukovaných emisií zo stacionárnych zdrojov v okrese Nitra podľa znečisťujúcich látok v t/rok

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2017	45,945	47,666	153,462	1465,518	183,552
2018	49,994	47,431	177,858	829,595	167,394
2019	50,280	50,948	205,318	1524,767	189,027
2020	49,613	58,158	207,085	1135,612	223,063
2021	52,959	52,080	207,528	946,053	218,473

Zdroj: NEIS

4. Vodné pomery

Hydrologické pomery

Územie obce hydrograficky patrí do vrchovinnó–nížinnej oblasti. Pre vodné toky je charakteristický dažďovo–snehový typ režimu odtoku s vysokou vodnosťou vo februári až apríli a s minimálnymi vodnými stavmi v septembri. Výrazné podružné zvýšenie sa na tokoch prejavuje koncom jesene a začiatkom zimy.

Hydrologicky patrí dotknuté územie a jeho širšie okolie do základného povodia rieky Nitra a čiastkového povodia Žitavy, ktorá je ľavostranným prítokom Nitry. Okrajom riešeného územia preteká Žitava a po východnom okraji zastavaného územia miestnej časti Martinová tečie staré rameno Žitavy - Martinovsko-maniansky kanál. Kanál má regulované prietoky. V pahorkatine pramenia viaceré drobné vodné toky – pravostranné prítoky Žitavy: Lúžtek, Zohor. Z ľavej strany sa v riešenom území do Žitavy vlieva Melecký potok.

Podľa prílohy č. 1 vyhlášky č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, náleží Žitava do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov.

Hydrogeologické pomery

Podľa hydrogeologickej rajonizácie územia Slovenska (Šuba 1988) patrí riešené územie do hydrogeologického rajónu NQ 073 Neogén Žitavskej pahorkatiny. Územie je charakteristické nízkym stupňom transmisivity, pórovou až puklinovopórovou

priepustnosťou, s výskytom napätej hladiny podzemných vôd. Vody sú kalciumhydrogénuhličitanové, resp. magnézium-hydrogénuhličitanové, s celkovou mineralizáciou 500 – 900 mg/l. Neogénne sedimenty sú hydrologicky nepriaznivé, s výskytom artézskych horizontov s priemernou výdatnosťou do 0,5 – 1 l/s. Obmedzené zásoby podzemných vôd sú viazané na kvartérne fluviálne štrkopiesky nivy Žitavy so špecifickou výdatnosťou vrtov 0,3 – 4,7 l/s. Zásoby podzemných vôd sú obmedzené a vhodné sú len pre lokálne zásobovanie.

V riešenom území sa nenachádzajú zdroje termálnych ani minerálnych vôd. Širšie územie sa zaraďuje do štruktúry geotermálnej energie Komjatická depresia. V Hornom Ohaji sa nachádza geotermálny vrt (hlbka cca 400 m, teplota vody 22°C), ktorý je zatiaľ nevyužívaný. Najbližší využívaný termálny vrt je v Podhájskej (má značnú výdatnosť a teplotu 80 °C).

Kvalita povrchových a podzemných vôd

Kvalita vody v toku Žitava je monitorovaná na stanici Dolný Ohaj (rkm 2,1). V drobných vodných tokoch kvalita vody nie je monitorovaná. Zdrojom znečistenia je najmä poľnohospodársky komplex – vyplavovaním zložiek z pesticídov, priemyselných a organických hnojív. K znečisteniu prispievajú aj odpadové splaškové vody z domácností, nakoľko v obci nie je dobudovaná kanalizácia. Tieto faktory sa podieľajú aj na potenciálnom znečistení podzemných vôd. Podzemné vody sa podľa www.beiss.sk zaraďujú do 3. triedy kvality. V znečistení podzemných vôd sa odráža znečistenie povrchových vôd a pôdy predovšetkým v dôsledku intenzívnej poľnohospodárskej výroby.

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 174/2017 Z.z. boli poľnohospodársky využívané pozemky v riešenom území ustanovené zraniteľnou oblasťou podľa §34 Zákona č. 364/2004 Z.z. (vodný zákon) v znení neskorších predpisov.

5. Pôdne pomery

Charakteristika pôdných pomerov

Poľnohospodárska pôda má rozhodujúci podiel na celkovej výmere riešeného územia (až 89,3%).

Poľnohospodárska pôda má na celkovej výmere riešeného územia dominantný podiel. Z hľadiska pôdných typov sú v riešenom území vyvinuté dva typy pôd. Na pahorkatine sa vyvinuli hnedozeme, na nive Žitavy sú čiernice (lužné pôdy) a fluvizeme (nivné pôdy). Čiernice a fluvizeme vznikali v podmienkach trvalého zvýšenia vlahy v profile. Matičným substrátom hnedozemí je spraš. Komplexnú informáciu o pôdných typoch, pôdných druhoch, pôdotvornom substráte a sklonitosti reliéfu poskytujú bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ). V riešenom území sa podľa hlavných pôdných jednotiek vyskytujú (s uvedením kódu hlavnej pôdnej jednotky v rámci BPEJ):

- 14 – fluvizeme (typ), stredne ťažké až ľahké, plytké

- 19 – čiernice typické, prevažne karbonátové stredne ťažké až ľahké, s priaznivým vodným režimom
- 20 – čiernice typické, prevažne karbonátové, ťažké
- 24 – čiernice typické až čiernice pelické, veľmi ťažké
- 39 – černozy typické a černozy hnedozemné na sprašiach, stredne ťažké
- 44 – hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké
- 47 – regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach. Ornica je u hnedozeme vytvorená zo zvyšku B horizontu, u regozemí je ornica vytvorená zo spráše po úplnom zmytí profilu hnedozeme. V komplexe prevládajú regozeme. Stredne ťažké
- 51 – hnedozeme pseudoglejové, miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom, na sprašových a polygénnych hlinách, ťažké
- 54 – hnedozeme erodované a regozeme na rôznych substrátoch na výrazných svahoch: 12-25° , prevládajú hnedozeme erodované, stredne ťažké až ťažké

Najkvalitnejšiu pôdu podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. predstavuje pôda s kódmi BPEJ: 0019012, 0020003, 0044002, 0119002, 0120003, 0126002, 0139002, 0144002, 0144202 v k.ú. Vajka nad Žitavou a 0019002, 0023003, 0039002, 0119002, 0139002, 0144002, 0144202 v k.ú. Martinová. Táto poľnohospodárska pôda je zaradená podľa BPEJ do 1., 2., 3. skupiny kvality z celkovo 9 skupín kvality podľa zákona č. 220/2004 Z.z.

Vodná erózia mierne postihuje strmšie svahy na pahorkatine, využívané ako orná pôda, ktoré sú nedostatočne chránené vegetáciou. Priaznivé podmienky na erozívnu činnosť vody sú vytvorené dlhými svahmi, budovanými nespevnenými kvartérnymi sedimentmi a málo odolnými neogénnymi horninami v podloží, ako aj zhoršenými hydrogeologickými podmienkami po odstránení vegetácie. Vodná erózia sa v riešenom území prejavuje prevažne výmoľovou eróziou a bočným splachom. Pôsobenie veternej erózie je pomerne nevýrazné, keďže v území prevládajú stredne ťažké až ťažké pôdy. Prejavuje sa hlavne v mimovegetačnom období.

Kontaminácia pôdy v dotknutom území nebola zisťovaná.

6. Fauna, flóra

Vegetácia

Z hľadiska fytogeografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvodu europanónskej xerothermnej flóry (*Europannonicum*), okresu Podunajská nížina.

Lesná vegetácia

Potenciálna prirodzená vegetácia je taká vegetácia, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu. V riešenom území sú podľa Atlasu krajiny (2002) nasledovné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie s drevinovou skladbou:

- karpatské dubovo-hrabové lesy (*C – Carici pilosae-Carpinetum*) – pokrývali nižšie položené časti riešeného územia. Ide o spoločenstvá drevín dub zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor poľný (*Acer campestre*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), mliečnik mandľolistý (*Tithymalus amygdaiodes*).
- dubové a cerovo-dubové lesy (*Qc – Quercetum petraeae cerris*) – v riešenom území táto jednotka vytvára izolované ostrovčeky vo vyšších polohách na pahorkatine. Patria sem spoločenstvá listnatých lesov, ktoré vytvára najmä dub cerový (*Quercus cerris*), dub letný (*Quercus robur*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), smrek obyčajný (*Picea abies*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*).
- jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy – *U – Ulmenion Oberd.*). Nachádzali sa v najnižšie položenej časti riešeného územia na nive Žitavy a prítokov. Zahŕňajú vlhkomilné a čiastočne mezohygrofilné lesy rastúce na aluviálnych naplaveninách vodných tokov. V stromovej vrstve sa uplatňujú najmä tvrdé lužné dreviny s bohatým a druhovo pestrým bylinným porastom brest hrabolitý (*Ulmus minor*), brest väzový (*Ulmus laevis*), dub letný (*Quercus robur*), baza čierna (*Sambucus nigra*), cesnak medvedí (*Allium ursinum*), veternica iskerníkovitá (*Anemone Ranunculoides*). Krovinné poschodie je zväčša dobre vyvinuté a vyznačuje sa vysokou pokryvnosťou, bylinný porast je bohatý a druhovo pestrý.

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území, sa od prirodzenej vegetácie odlišuje. Lesné plochy boli takmer úplne nahradené ornou pôdou, na ktorej sa vyskytuje vegetácia poľnohospodárskych monokultúr. Druhové zloženie lesa je v súčasnosti charakteristické prítomnosťou porastov agátu, topoľa. Lesné pozemky majú výmeru len 4 ha. Ide výlučne o hospodárske lesy. Náležia do LHC Čifáre.

Nelesná drevinová vegetácia

Nelesná drevinová vegetácia líniového charakteru je rozptýlená pozdĺž medzí a poľných ciest a v danom území aj v podobe sprievodných porastov vodných tokov. Na poľnohospodárskej pôde sú jej funkcie nenahraditeľné – krajinotvorná, refugiálna (migrácia rastlín a živočíchov), pôdoochranná, mikroklimatická, pufračná, hydrická, atď. Druhové zloženie je značne ovplyvnené šírkou a zapojenosťou drevinného porastu. Líniový doprovod vodných tokov dokumentujú typické dreviny lužných lesov ako sú jelše (*Alnus glutinosa* alebo *Alnus incana*), vrby (rôzne druhy rodu *Salix*), jasene (hlavne *Fraxinus excelsior*), javory (*Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides*), čremcha (*Padus avium*), topole (*Populus sp.*). Stromoradia pozdĺž ciest tvoria agát biely (*Robinia pseudoaccacia*), orech kráľovský (*Juglans regia*), čerešňa vtáčia (*Prunus avium*). V rámci krovinej etáže je častá ruža šíповá (*Rosa canina*), drieň obyčajný (*Cornus mas*), baza čierna (*Sambucus nigra*), trnka obyčajná, svíb krvavý (*Swida sanguinea*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), vtáčí zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*). Nelesná drevinová vegetácia nie je vyčlenená ako osobitný druh pozemku a je zahrnutá zväčša v rámci poľnohospodárskej pôdy, ostatných plôch alebo zastavaných plôch.

Orná pôda

Orná pôda má rozhodujúci podiel na výmere poľnohospodárskej pôdy (89,3%), ako aj na celkovej výmere riešeného územia. Agrocenózy na ornej pôde vykazujú najnižšiu ekologickú hodnotu. Kolektivizáciou boli pôvodne menšie pásové políčka zlúčené do veľkoblokových celkov. Orná pôda má výmeru 923 ha, t.j. 76,3 % z celkovej výmery riešeného územia.

Trvalé trávne porasty

Spoločenstva stepného typu sa v riešenom území vyskytujú na plochách dopĺňajúcich nelesnú drevinovú vegetáciu a pozdĺž toku Žitavy. Trvalé trávne porasty podľa druhu pozemku v KN majú výmeru 70 ha, t.j. 5,8 % z celkovej výmery riešeného územia.

Trvalé kultúry

V západnej časti riešeného územia sa nachádzajú tradičné vinice na malých honoch. Vinice podľa stavu KN sú na výmere 30 ha, t.j. 2,5 % z celkovej výmery riešeného územia.

Sídlná vegetácia

Vegetácia v zastavanom území má kultúrny charakter, väčšinou ide o synantropnú vegetáciu. Tvorí ju predovšetkým vegetácia úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch. Záhrady majú celkovú výmeru 42 ha. Najväčšiu plochu parkovej zelene predstavuje pôvodne anglický park pri kaštieli, z toho väčšia časť je verejne prístupná. Parková zeleň je nedostatočne udržiavaná, hlavne v neverejnej časti. V drevinovej skladbe sú zastúpené smrek, borovica, tuja, javor, topoľ, lipa, brest, pagaštan. Menšia plocha verejnej zelene je pred obecným úradom. Zatrávnené plochy bez sadovníckych úprav sú na ďalších priestranstvách – v centre obce pri potoku Lužtek, pri bytovom dome. Vzrastá líniová zeleň je aj na rozšírení ulice smerujúcej ku kaštieľu. Dominantné zastúpenie majú tiež ihličnaté dreviny (smrek, tuja, borovica), vyskytujú sa tiež breza, javor, lipa, pagaštan, orech kráľovský.

Tab. Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v ha (ÚHDP) za katastrálne územia Vajka n/Ž., Martinová

Druh pozemku / výmera v ha	k.ú. Martinová	k.ú. Vajka n/Ž.	Spolu
orná pôda	321	602	923
chmeľnice	0	0	0
vinice	8	22	30
záhrady	9	33	42
ovocné sady	14	0	14
trvalé trávne porasty	60	10	70
lesné pozemky	1	3	4
vodné plochy	7	21	28
zastavané plochy a nádvoria	25	55	80
ostatné plochy	9	9	18

Zdroj: GKÚ Bratislava kataster.skgeodesy.sk (2023)

Živočíšstvo

V zmysle zoogeografického členenia (Atlas krajiny SR, 2002) leží riešené územie podľa terestrického biocyklu v provincii stepí, v panónskom úseku. Podľa limnického biocyklu patrí územie do Pontokaspickej provincie, podunajského okresu, západoslovenskej časti.

V riešenom území sa nachádzajú tieto základné typy biotopov a na ne viazané zoocenózy:

- polia – charakteristickým druhom cicavcov lúk a pasienkov je zajac poľný (*Lepus europeus*), rôzne hlodavce - syseľ obyčajný (*Citellus citellus*), chrček poľný (*Microtus arvalis*)
- biotopy ľudských sídel – predstavujú synantropné druhy a druhy so širokou ekologickou valenciou. Z vtákov je to drozd čierny (*Turdus merula*), vrabec domový (*Passer domesticus*), sýkorka obyčajná (*Parus major*) a ďalšie. Z cicavcov je to krt obyčajný (*Talpa europaea*), myš domová (*Mus musculus*), potkan hnedý (*Rattus norvegicus*), jež bledý (*Erinaceus romanicus*)
- biotop vodných tokov – je hniezdiskom a útočiskom niektorých druhov ichtyofauny a vtáctva - najčastejšie sa tu vyskytujú kačice (*Anas sp.*) a volavka popolavá (*Ardea cinerea*)
- zvyšky lesných porastov – z väčších cicavcov sa vyskytujú srnec lesný (*Capreolus Capreolus*), zajac poľný (*Lepus europaeus*) a sviňa divá (*Sus scrofa*). Z drobných zemných cicavcov a vyskytujú ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*), hraboš podzemný (*Microtus subterraneus*), piskor lesný (*Sorex araneus*) a i. Rôznymi druhmi je zastúpená aj avifauna.

7. Krajina

Štruktúra krajinného obrazu, scenéria

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny, sa považuje druh a hustota osídlenia, spôsob poľnohospodárskeho či lesohospodárskeho využitia, trasovanie nadradenej cestnej siete, nadzemných energetických vedení a hlavne priemysel a ťažba surovín. Ide o antropomorfné zásahy a štruktúry, ktoré so zvyšujúcou sa intenzitou ich výskytu v krajine znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka.

Z historického hľadiska sa riešené územie nachádza v oblasti s dlhodobou roľníckou a vinohradníckou tradíciou. Pôvodná štruktúra polí a drevinovej vegetácie so sieťou poľných ciest však bola v minulosti porušená kolektivizáciou a sceľovaním pozemkov do veľkoplošných oráčín. Krajina je až na sprievodnú vegetáciu tokov zbavená pôvodného vegetačného krytu a človekom je dlhodobo obhospodarovaná a pretváraná, čím stratila svoju prirodzenú mozaikovitosť. Prevládajúcim krajinným prvkom v okolí obce je poľnohospodárska pôda v podobe veľkoblokových honov – lánov. Ide o monotónny prvok s nízkou estetickou hodnotou, taktiež jeho krajinnostabilizačná hodnota je nízka.

V krajinskej štruktúre Žitavskej pahorkatiny prevažujú horizontálne prvky (polia, líniové stavby dopravy a elektrických sietí). Terén je mierne zvlnený, vytvára údolia a nevýrazné chrbty, ktoré zmierňujú vizuálne pôsobenie vysokých objektov. Krajina sa javí pre pozorovateľa ako otvorená.

Pozitívnymi prvkami scenérie krajiny sú prvky líniovej a rozptýlenej zelene v krajine – vetrolamy, stromoradia. Tieto prvky majú v danom území prevažne líniový priestorový prejav – prvky viazané na vodné toky a poľné cesty. Súčasťou krajinného obrazu územia a jeho pozitívnym prvkom sú tradičné maloplošné vinohrady.

Z hľadiska interpretácie vnímania krajiny podľa prítomnosti jednotlivých krajinných prvkov súčasnej krajinskej štruktúry možno väčšinu územia zaradiť do kategórie neutrálne pôsobiacich prvkov (orná pôda bez vegetácie, vidiecka zástavba).

Za rušivé prvky scenérie krajiny možno považovať len schátrané hospodárske areály a do istej miery aj línie dopravnej a technickej vybavenosti (najmä nadzemné elektrické vedenia VVN a ZVN).

Ekologická stabilita a ekologická významnosť

Oblasť Podunajskej pahorkatiny patrí k najviac zmeneným územiám s výraznou prevahou orných pôd. Väčšinu pôvodných ekosystémov nahradila orná pôda.

Riešené územie sa v rámci okresu Nitra vyznačuje podpriemernou ekologickou stabilitou. Väčšinu územia tvorí priestor ekologicky nestabilný (82,9%), 14,4% pripadá na priestor ekologicky stredne stabilný a 2,7% na priestor ekologicky stabilný. Koeficient ekologickej stability pre celé riešené územie je 1,38.

Ako ekologicky významné segmenty definujeme prírodné i poloprírodné prvky, na ktoré sa viažu ekostabilizačné funkcie:

- tok Žitavy a rameno Žitavy s brehovými porastmi a zvyškami luhu
- lesné remízky v poľnohospodárskej krajine
- tradičné vinice na malých honoch
- línie nelesnej drevinovej vegetácie – pozdĺž poľných ciest a hraníc pôdnych celkov

8. Chránené územia, ich ochranné pásma a územný systém ekologickej stability

Chránené územia

Riešené územie sa nachádza mimo súvislej sústavy chránených území Natura 2000 – nezasahuje do navrhovaných vtáčích území, ani území európskeho významu. Nezasahujú sem žiadne veľkoplošné ani maloplošné územia ochrany prírody. V celom riešenom území platí 1. stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny znení neskorších predpisov. Nie sú tu evidované významné biotopy, významné mokrade ani chránené stromy.

Žiadne nové územia sa nenavrhujú na vyhlásenie za chránené územia ani z územného plánu regiónu nevyplývajú pre riešené územie žiadne nové návrhy ochrany prírody a krajiny.

Územný systém ekologickej stability

Štrukturálnymi prvkami ÚSES sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky. Prvky nadregionálneho ÚSES boli charakterizované v Genereli nadregionálneho ÚSES SR. V nadväznosti na tento dokument boli vypracované Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska, vrátane RÚSES okresu Nitra. Návrh týchto prvkov bol premietnutý do ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja. V roku 2020 bol vypracovaný nový RÚSES okresu Nitra (schválený 23. 10. 2020).

Základným prvkom ÚSES je biocentrum. Ide o kompaktné a ekologicky súvislé územie, ktoré je hostiteľom prirodzených alebo prírode blízkych spoločenstiev voľne žijúcich druhov rastlín a divožijúcich druhov živočíchov. Podmienkou je, aby dané územie poskytovalo trvalé podmienky pre výživu, úkryt a rozmnožovanie živých organizmov a udržiavanie primeraného genetického zdravia svojich populácií.

Podľa RÚSES okresu Nitra do riešeného územia nezasahuje žiadne biocentrum nadregionálneho ani regionálneho významu.

Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledovné potenciálne biocentrá miestneho významu:

- **MBC Park** – biocentrum tvorí krajinársky park pri kaštieli, na okraji miestnej časti Vajka nad Žitavou. Biocentrum je funkčné, stresovým faktorom je poloha v zastavanom území obce.

- **MBc Pri Žitavciach** – biocentrum tvorí zvyšok lužného lesa na ľavom brehu Žitavy, na rozhraní katastrálnych území Vajka nad Žitavou a Žitavce, pričom jeho potenciálne pokračovanie predstavuje park pri kaštieli v Žitavciach.
- **MBc Starý sad (Piesky)** – biocentrum tvorí rozsiahly starý ovocný sad v k.ú. Martinová, vrátane príľahlej drevinovej a krovinnej vegetácie. Uprostred poľnohospodársky obrábanej ornej pôdy v rámci Žitavskej pahorkatiny nachádza sa v nadmorskej výške cca 180 m n.m. pravidelný útvar starého ovocného sadu. Jeho južnú stranu lemuje porast mäkkého lužného lesa s výrazným zastúpením vrúb (*Salix sp.*). Tento porast dopĺňajú ostrovčekovite sa vyskytujúce monokultúry agáta bieleho (*Robinia pseudoacacia*). Geomorfologicky má charakter pramennej oblasti. Potrebné je zachovanie extenzívneho charakteru sadu. V RÚSES okrese Nitra je definované ako EVSK52 s výmerou 18,5 ha.
- **MBc Malé Pažite** – biocentrum tvorí lesná remíza vo vrcholovej časti pahorkatiny s plochou 3,3 ha. Biocentrum je na kostru ÚSES napojené biokoridormi MBk Lužtek a MBK Malé pažite – Piesky.
- **MBc Slaná dolina** – biocentrum tvorí mokraď s drevinovou vegetáciou na mieste bývalej prieskovne, ktorá pokračuje do susedného k.ú. Dyčka. Osou biocentra je tok Lužtek, plniaci funkciu miestneho biocentra. Biocentrum zohráva dôležitú úlohu v okolitej homogénnej poľnohospodárskej krajine a je pravdepodobne významné pre migrujúce živočíchy, príp. slúži ako refúgium. V RÚSES okrese Nitra je definované ako EVSK51 s výmerou 7,94 ha.

Pri návrhu biocentier miestneho významu sa prihliada na minimálnu plochu biocentra, nevyhnutnú pre plnenie všetkých funkcií. Pre biocentrum lesného typu je minimálna plocha 3 ha a v prípade biocentra stepného alebo mokraďového charakteru nemá plocha klesnúť pod 0,5 ha.

Biokoridor predstavuje ekologicky hodnotný krajinný segment, ktorý na rozdiel od biocentra nemusí mať kompaktný tvar. Základnou funkciou biokoridoru je umožňovať migráciu živých organizmov medzi biocentrami, resp. ich šírenie z biocentier s ich nadpočetným výskytom do iných biocentier, kde je ich prítomnosť žiaduca.

Podľa RÚSES okrese Nitra riešeným územím prechádza biokoridor nadregionálneho významu:

- **NRBk3 rieka Žitava** - prevažne hydrický biokoridor nadregionálneho významu, ktorého os tvorí rieka Žitava, spája juhovýchodné svahy pohoria Tribeč a južné svahy pohoria Pohronský Inovec prostredníctvom viacerých regionálnych biokoridorov. Starý tok rieky Žitavy s brehovými porastmi predstavuje cenný biologický a krajinársky prvok v intenzívne poľnohospodársky využívannej krajine, dôležitý z vedecko-výskumného, kultúrneho, náučného a ekologického hľadiska. Takto je umožnené prepojenie taxónov celej bioty z nív rieky Nitry a Hrona s panónskou oblasťou a centrom západného oblúka Karpát. Najvyššie horské polohy povodia tvorí vegetačný stupeň zastúpený kvetnatými bučinami s relatívne priaznivou hydrologickou bilanciou, kým nížinná časť povodia v prevažnej miere

spadá do stupňa teplomilných dubín s xerothermným letným obdobím a výrazne nepriaznivou vlhkovou bilanciou. Vodný tok so sprievodnou brehovou vegetáciou spĺňa funkcie pre hniezdenie vtáctva, predstavuje významný zdroj potravinnej ponuky a slúži ako migračný koridor fauny. Vegetácia má charakter fragmentov mäkkého vrbovo-topoľového lužného lesa s dobre vyvinutým krovinným a travinno-bylinným podrastom. Úseky s fragmentmi brehovej vegetácie sú blízke prirodzenému stavu. Celkovo je biokoridor Žitavy veľmi priaznivým prostredím pre zachovanie biodiverzity v podmienkach intenzívne využívannej poľnohospodárskej krajiny. V rámci biokoridoru sa vyskytujú najmä biotopy: Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nízinných riek (6430), Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd (-), Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek (-), v severnej časti biokoridoru aj s výskytom Ls1.1 Vrbovo-topoľové nízinné lužné lesy (91E0*), Ls1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nízinné lužné lesy (91F0), Ls0.1 Topoľové monokultúry *Populeto culti euroamericana* (-).

Ohrozenie biokoridoru predstavuje znečistenie vodného toku rieky Žitavy, intenzívna urbanizácia a industrializácia, chemizácia a nevhodné postupy obrábania veľkoblokovej ornej pôdy nachádzajúcej sa v okolí biokoridoru, veľmi silné bariérové efekty urbanizovaného územia a dopravných ťahov, úbytok pobrežných porastov lemujúcich vodný tok – výrub drevín, rozširovanie invázných druhov rastlín a drevín, výskyt nelegálne uloženého odpadu, regulačné zásahy do vodného toku.

Navrhujú sa nasledovné ekostabilizačné a manažmentové opatrenia:

- odstraňovať invázne druhy rastlín, predovšetkým javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*),
- vytvoriť ochranné zóny travinno-bylinných porastov pozdĺž vodného toku – doplniť výsadbu brehovej vegetácie,
- vylúčiť aplikáciu chemických prostriedkov (napr. pesticídov a rodenticídov) v okolitej agrárnej krajine,
- odstrániť nelegálne skládky odpadov,
- zabezpečiť ochranu a starostlivosť o brehové porasty, vrátane udržiavania úsekov vodného toku s travinno-bylinnými porastmi pravidelným kosením a vykonávať údržbu krovinových porastov, predovšetkým vrb,
- regulácia vodného toku a protipovodňové opatrenia realizovať ekologicky prijateľnými formami, v maximálnej miere zachovať prirodzenú konfiguráciu terénu a zastúpenie brehových porastov a v prípade potreby zabezpečiť ich doplnenie,
- eliminovať akékoľvek chemické a biologické znečistenie vodného toku,
- realizovať opatrenia, ktoré zabezpečujú prietokovú kapacitu koryta vodného toku, ako je odstraňovanie nánosov z koryta vodného toku a porastov na brehu vodného toku,

- odstrániť, resp. spriechodniť existujúce migračné bariéry na vodnom toku v súlade s Vodným plánom Slovenska.

Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledovné potenciálne biokoridory miestneho významu:

- **MBk Lužtek** – osou terestricko-hydrického biokoridoru je občasný tok Lužtek. Významným stresovým faktorom je prechod stredom zastavaného územia miestnej časti Vajka nad Žitavou až na polovici dĺžky biokoridoru.
- **MBk Martinovsko-maniansky kanál** – hydrický biokoridor tvorí meandrujúce rameno Žitavy, s dostatočne vyvinutou sprievodnou vegetáciou a brehovými porastmi. Bývalé rameno Žitavy má prirodzene meandrujúci charakter, spolu s vegetáciou pokračuje do susedného k.ú. obce Michal nad Žitavou, kde sa vlieva do rieky Žitavy. Podieľa sa na zvyšovaní biodiverzity homogénnej poľnohospodárskej krajiny a je významný najmä pre migráciu živočíchov. Stresovým faktorom je kontakt so záhradami zastavaného územia obce. V RÚSES okrese Nitra je definovaný ako EVSK48 s výmerou 6,86 ha.
- **MBK Zohor** – prevažne terestrický biokoridor v dolnej časti predstavuje občasný tok Zohor so sprievodnou vegetáciou, vyššie už len líniová zeleň na ornej pôde. Biokoridor je funkčný a výraznejšie jeho funkčnosť neobmedzuje ani prechod okrajom miestnej časti Martinová.
- **MBK Malé pažite – Piesky** – terestrický biokoridor bude prepájať biocentrá MBc Malé pažite a MBc Piesky. Biokoridor v súčasnosti nie je funkčný – treba ho dobudovať na ornej pôde - výsadbou líniovej zelene s nárazníkovými pásmi trvalého trávneho porastu.

Biokoridor miestneho významu musí mať šírku najmenej 20 m a dĺžku najviac 2000 m, pričom po uvedenom úseku by mal byť biokoridor prerušený biocentrom najmenej miestneho významu.

Interakčný prvok má nižšiu ekologickú hodnotu ako biocentrum alebo biokoridor. Jeho účelom v kultúrnej krajine je tlmiť negatívne ekologické pôsobenie devastčných činiteľov na ekologicky hodnotnejšie krajinné segmenty a na druhej strane prenášať ekologickú kvalitu z biocentier do okolitej krajiny s nižšou ekologickou stabilitou, resp. narušenej antropogénnou činnosťou. Pre plnenie uvedených funkcií sú navrhované prvky plošného a líniového charakteru:

- tradičné vinohrady
- sprievodná vegetácia ciest, líniová zeleň na poľnohospodárskej pôde (stromoradia, aleje pozdĺž poľných ciest, na hraniciach pôdnych celkov a pod.)
- ostatné drobné vodné toky so sprievodnou vegetáciou
- menšie remízky a ostrovčeky zelene na poľnohospodárskej pôde

9. Obyvateľstvo

Demografické údaje

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, čiastočne je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

V dlhodobom časovom úseku súhrnný počet obyvateľov v obidvoch predtým samostatných obciach len mierne rástol až do konca 19. storočia. Následne počet obyvateľov prudko rastie, a to až do 60. rokov 20. storočia. Maximálny počet obyvateľov už zlúčených obcí bol dosiahnutý v roku 1961 na úrovni 1440 obyvateľov. Odvtedy počet obyvateľov klesá, najskôr len mierne, v 70. a 80. rokoch však pokles nabral výraznú dynamiku. Tento vývoj bol dôsledkom uplatňovania koncepcie strediskovej sústavy osídlenia a sťahovania obyvateľov do miest (urbanizáciou), za podpory masívnej bytovej výstavby. Až od roku 2011, kedy bolo dosiahnuté minimum za posledných 100 rokov na úrovni 894 obyvateľov, počet obyvateľov pomaly rastie. K 31. 12. 2022 mala obec Lúčnica nad Žitavou 967 obyvateľov.

Tab.: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 – 2021

Rok sčítania obyv.	Spolu	Martinová	Vajka nad Žitavou
1869	851	333	518
1880	839	327	512
1890	838	275	563
1900	864	275	589
1910	977	293	684
1921	1058	299	759
1930	1146	356	790
1940	1224	346	878
1948	1280	368	912
1961	1440	-	-
1970	1429	-	-
1980	1257	-	-
1991	986	-	-
2001	926	-	-
2011	894	203	691
2021	957	-	-

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, ŠÚSR

K rastu počtu obyvateľov v posledných rokoch dochádza výlučne vďaka migračným prírastkom. Migračná bilancia obce bola v sledovanom 10-ročnom období rokov 2013 – 2022 výrazne pozitívna – 234 : 138 obyvateľov v prospech prisťahovaných. Obec by mohla v budúcnosti aj naďalej profitovať z trendu sťahovania obyvateľov z miest na vidiek. Tento trend je najsilnejší v bezprostrednej blízkosti miest, pričom jeho základným predpokladom je dobrá dopravná dostupnosť, kvalitnejšie životné prostredie, dostatok pracovných príležitostí v regióne. V sledovanom období došlo k značnému prirodzenému

úbytku (v pomere 77 narodených : 144 zomretých). Pokles miery natality je dôsledkom celkových spoločenských a sociálnych zmien v SR a v celom stredoeurópskom priestore.

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ v roku 2021 dosahoval hodnotu 61,7. Podľa všeobecnej interpretácie hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Ide teda o regresívny typ populácie. Ukazovateľ však v prípade obce Lúčnica nad Žitavou vykazuje značné oneskorenie a nezahŕňa faktor prisťahovania početnej mladej populácie vo fertilnom veku v poslednom období.

Relatívne vysoký sa udržiava podiel obyvateľov v produktívnom veku (65,2%). Znamená to, že humánny potenciál pre ekonomický rozvoj v súčasnosti dosahuje vrchol a neskôr bude treba počítať s jeho poklesom. V súčasnosti teda nie sú potrebné veľké verejné výdavky na výchovu mladej generácie, ani na starostlivosť o ľudí v dôchodkovom veku, naopak finančný kapitál generácie v produktívnom veku je hlavným zdrojom investícií do individuálnej bytovej výstavby.

V budúcnosti do roku 2040 prognózujeme pokračovanie rastu počtu obyvateľov k úrovni okolo 1500 obyvateľov. Na tento predpokladaný cieľový stav je dimenzovaná aj návrhová kapacita rozšírenia obytného územia. Skutočný potenciál obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od globálnych vývojových tendencií a lokalizačných faktorov, investičnej aktivity súkromného sektora, ale tiež od samotnej obce, jej rozvojovej politiky, udržania a zlepšenia kvality života v obci, ponuky služieb v obci, odstránenia deficitov infraštruktúry.

Tab.: Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

	SODB 2011	SODB 2021
Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	894	957
z toho muži	429	461
z toho ženy	465	496
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	127	127
Počet obyvateľov v produktívnom veku	595	624
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku	172	206

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, 2021

Tab.: Vývoj počtu obyvateľov, narodených, zomretých, prihlásených a odhlásených

Rok	narodení	zomrelí	prihlásení	odhlásení	Počet obyvateľov k 31.12.
2013	6	13	34	15	901
2014	6	9	29	10	917
2015	8	14	15	12	914
2016	6	11	34	12	931
2017	8	15	14	24	914
2018	8	13	21	10	920
2019	11	18	30	14	929
2020	10	19	0	12	908
2021	7	13	35	12	974
2022	7	19	22	17	967
Spolu	77	144	234	138	

Zdroj: ŠÚSR

Obyvateľstvo je slovenskej národnosti. Slováci podľa údajov z roku 2021 tvoria 97,9% obyvateľov (bez zohľadnenia obyvateľov s nezistenou národnosťou).

Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	slovenská	maďarská	iná	nezistená
	885	6	13	53

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva homogénna. 76,9% všetkých obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi. Iné vierovyznania nie sú významnejšou mierou zastúpené. Miera religiozity dosahuje nadpriemerné hodnoty - bez vyznania bolo len 14,7% obyvateľov.

Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskokatolícka cirkev	iné	bez vyznania	nezistené
	736	23	141	57

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti podpriemerný potenciál ekonomickej produktivity. Podiel pracujúcich (okrem dôchodcov) predstavuje 40,3%.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bolo od najstarších čias poľnohospodárstvo. Po roku 1990 sa zmenila štruktúra ekonomickej aktivity obyvateľov. Pomerne vysoký počet pracovných miest poskytovali poľnohospodárske podniky, ktoré výrazne zredukovali svoje výrobné kapacity a najmä nároky na pracovnú silu. Súčasne došlo k zvýšeniu podielu zamestnaných v sekundárnom

a terciárnom sektore. Podiel zamestnancov primárneho sektora (poľnohospodárstvo) je v súčasnosti nízky.

V obci je vytvorený len minimálny počet pracovných príležitostí najmä v poľnohospodárskej výrobe. Z obce Lúčnica nad Žitavou odchádza za prácou a štúdiom do okolitých sídiel 391 obyvateľov, do obce naopak dochádza len 43 osôb. Cieľovými miestami dochádzky za prácou sú najmä Vráble, Nitra, elektráreň Mochovce. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

Údaje o aktivitách a infraštruktúre

Občianska vybavenosť je čiastočne vybudovaná na úrovni základnej vybavenosti. Zariadenia občianskej vybavenosti sú lokalizované pri ceste III/1650 v strede miestnej časti Vajka nad Žitavou. Tu sa nachádza obecný úrad, predajňa potravín, pohostinské zariadenia, administratívna budova poľnohospodárskeho podniku Lúčnica spol. s r.o. Pri kaštieli je ďalej kostol, farský úrad a materská škola (postavená v roku 1981). Základná škola bola v obci zrušená, žiaci navštevujú školy v Michale nad Žitavou a Vrábľoch. Cintoríny sú v každej z miestnych častí. Nemajú určené ochranné pásmo vo VZN obce. V obci nie sú žiadne zariadenia zdravotníctva a sociálnych služieb. Kultúrny dom v obci nie je.

Poľnohospodársku pôdu obhospodaruje Lúčnica spol. s r.o. V obci sa nachádzajú tri hospodárske dvory, z toho dva v miestnej časti Vajka nad Žitavou a jeden v miestnej časti Martinová. V m.č. Martinová je aj nevyužívaný areál nepoľnohospodárskej výroby. Prevažuje rastlinná výroba na ornej pôde, významné postavenie má vinohradníctvo v tradičných maloplošných vinohradoch. Priemyselná výroba nie je zastúpená. V hospodárskom areáli pri kaštieli sú stavebniny. Drobné podnikateľské aktivity typu výrobných služieb vyvíjajú aj živnostníci.

Materiálna základňa pre rekreáciu a cestovný ruch v obci nie je vybudovaná. Potenciál rozvoja majú aktivity v oblasti vinohradníctva (vo viniciach vznikajú hajlochy) a cykloturistika - po hrádzi rieky Žitava vedie Požitavská cyklotrasa. Pre športové aktivity obyvateľov obce sa využívajú športové areály s futbalovým ihriskom v každej miestnej časti. Ihrisko TJ Družstevník Lúčnica nad Žitavou v miestnej časti Vajka nad Žitavou má prevádzkovú budovu s tribúnou, v miestnej časti Martinová je ihrisko bez vybavenia. V obci je viacero detských ihrísk. V parku pri kaštieli je amfiteáter; nad obcou je strelnica. V k.ú. Vajka n/Ž. je v krajine pri toku Lužtek rekreačný areál studničky a kalvárie, strelnice.

Údaje o infraštruktúre zásobovania pitnou vodou sú v kapitole B.I.2 tejto správy.

Údaje o infraštruktúre zásobovania elektrickou energiou a zemným plynom sú v kapitole B.I.4 tejto správy.

Údaje o dopravnej infraštruktúre sú v kapitole B.I.5 tejto správy.

Údaje o infraštruktúre odkanalizovania a čistenia splaškových vôd sú v kapitole B.II.2 tejto správy.

Údaje o odpadovom hospodárstve sú v kapitole B.II.3 tejto správy.

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické lokality

Kultúrno-historické pamiatky sú odrazom stáročného vývoja obce. Obec vznikla v roku 1960 zlúčením obcí Martinová a Vajka nad Žitavou.

Vajka nad Žitavou je písomne doložená od roku 1113. Patrila zoborskému kláštoru a hradu Posádka. V roku 1286 pripadla korune, do 17. storočia patrila panstvu Jelenec. V 18. storočí boli tu zemepánmi rodiny Boronkayovcov, Borosovcov, Vasovcov. V roku 1386 a 1424 sa spomína tunajšie mýto. V 16. storočí zničili časť obce Turci. V roku 1715 mala 11 domácností, v roku 1787 mala 43 domov a 375 obyvateľov, v roku 1812 mala 317 obyvateľov, v roku 1828 mala 57 domov a 396 obyvateľov.

Martinová sa spomína v roku 1437, keď kráľovský majetok mali v zálohu Ludanickovci. V 16. storočí patrila Solymosiovcom, Ghycsyovcom a iným. V 18. – 19. storočí Botkovcom, Kéresovcom, Nagyovcom a iným. V roku 1554 ju vypálili Turci. V roku 1750 mala 32 rodín, v roku 1787 mala 47 domov a 265 obyvateľov, v roku 1828 mala 57 domov a 399 obyvateľov.

Obyvatelia oboch obcí sa zaoberali poľnohospodárstvom a poľnohospodársky charakter si obce udržali aj po roku 1918. V rokoch 1938 – 45 boli obe obce pripojené k Maďarsku. Celoobecné JRD bolo založené v roku 1950.

Územie obce Lúčnica nad Žitavou ani jeho časti neboli vyhlásené za pamiatkovo chránené územie. Na území obce Lúčnica nad Žitavou sa nachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF):

- kaštieľ a park, č. ÚZPF 1456/1-2 (na parc. 174 – kaštieľ, 173/1, 173/2, 173/11), v m.č. Vajka nad Žitavou, neskorobarokový, z roku 1540, dvojtraktový, s pôdorysom v tvare U
- božia muka (Panna Mária), č. ÚZPF 1457/1 (na parc. 160/1), v m.č. Vajka nad Žitavou, klasicizmus ľudový, z roku 1818
- kostol sv. Jána Nepomuckého, č. ÚZPF 1458/1 (na parc. 1), v m.č. Vajka nad Žitavou, barokový, z roku 1763, trojloďová stavba s polkruhovým uzáverom, s vežou
- kríž s korpusom na podstavci (na cintoríne), č. ÚZPF 1459/1-3, v m.č. Vajka nad Žitavou (na parc. 651), socha Krista na kríži, na hranolovom podstavu a s reliéfom Panny Márie Sedembolestnej

Nachádzajú sa tu tiež ďalšie pamiatky s historickými a kultúrnymi hodnotami:

- kaplnka Panny Márie Šaštínskej – z roku 1733
- kaplnka sv. Floriána – baroková z roku 1880, neďaleko cesty do Alešíniec, medzi štyrmi lipami
- socha Nepoškvrneného počatia - z roku 1855, na návrší východne od cintorína
- socha Panny Márie Sedembolestnej - z roku 1852, na piedestáli pod krížom s korpusom
- socha sv. Urbana – z roku 1801, na miestach bývalých viníc

- socha sv. Jána Nepomuckého - pravdepodobne postavená z iniciatívy Juraja Fándlyho, s nápisom z roku 1781
- božie muky – pravdepodobne z obdobia tureckých vojen, pôvodne umiestnené neďaleko kaštieľa
- ľudové domy zo začiatku 20. storočia

Sú tu evidované archeologické lokality v polohách:

- Vymokliny, sídlisko – neskorá doba kamenná (badenská kultúra), doba rímska, stredovek
- Domovina, č.d. 108, 346 a 347, pohrebisko – doba laténska
- okraj obce – pravobrežná terasa Žitavy neďaleko cintorína pri železničnej trati, ojedinelý nález – staršia doba železná

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V riešenom území sa paleontologické náleziská nevyskytujú a v súvislosti s poznatkami o geologickej stavbe sa ani nepredpokladajú. Nenachádzajú sa tu žiadne významné geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia

V dotknutom území sa nevyskytujú iné zdroje znečistenia.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

V riešenom území sa vyskytujú environmentálne problémy, ktoré je možné rozdeliť do nasledujúcich kategórií:

- problémy ohrozenia prvkov ÚSES – najmä v dôsledku konfliktov prvkov ÚSES a ekologicky významných segmentov krajiny so stresovými javmi a zdrojmi. Funkčnosť biokoridorov a biocentier ohrozujú strety so stresovými faktormi – najmä prechod zastavaným územím obce. Plošným ohrozením funkčnosti existujúcich i potenciálnych (navrhovaných) prvkov ÚSES je intenzívna poľnohospodárska výroba.
- problémy ohrozenia prírodných zdrojov – ohrozenie kvality pôdy, povrchových a podzemných vôd v dôsledku znečistenia vznikajúceho pri poľnohospodárskej výrobe, najmä pri veľkoblokovom systéme hospodárenia na ornej pôde, používaní poľných hnojísk. Ohrozením biologickej diverzity je drevinová skladba, v ktorej sa presadzujú nevhodné alebo invázne dreviny, najmä agát biely. Problémom ohrozenia pôdy ako prírodného zdroja je vodná erózia.
- problémy ohrozenia ekologickej stability územia – rozsiahle pôdne celky poľnohospodárskej pôdy, obrábanej veľkoplošne ako orná pôda a bez prítomnosti plôch nelesnej drevinovej vegetácie sa vyznačujú nízkym stupňom ekologickej stability.
- problémy ohrozenia životného prostredia – týkajú sa predovšetkým obytného územia obce a kontaktných polôh. Ohrozujúcim faktorom je riziko vzniku devastovaných plôch v zastavanom území alebo v jeho bezprostrednom okolí. Problémom je aj spaľovanie biologického odpadu zo záhrad namiesto kompostovania.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti

1. Vplyvy na obyvateľstvo

Návrh územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou nezahŕňa riešenia, ktoré by boli nositeľmi rizík pre zdravotný stav obyvateľstva a ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady, narušovali pohodu a kvalitu života alebo životného prostredia. Naopak, územnoplánovacia dokumentácia predostiera konkrétne riešenia problémov s identifikovanými nepriamymi vplyvmi.

Vytvorením nového vybavenostného celoobecného centra v novej polohe medzi oboma miestnymi časťami sa zlepší dostupnosť zariadení nekomerčnej (sociálnej) vybavenosti aj pre obyvateľov miestnej časti Martinová. Rozšírením spektra občianskej vybavenosti o kultúrny dom a zariadenie sociálnych služieb pre seniorov sa zabezpečí dostupnosť týchto zariadení, ktoré v obci doposiaľ absentujú.

V oblasti dopravy ide o návrh rekonštrukcie a rozšírenia miestnych ciest, ako aj doplnenia siete miestnych ciest. Návrhy investícií do nemotorovej dopravy – výstavba chodníkov pre chodcov ako súčasť miestnych ciest, na prepojení oboch miestnych častí ako aj návrh cyklistických trás umožňujúcich tiež dochádzku za zamestnaním a službami budú mať pozitívne vplyvy na obyvateľstvo, najmä z hľadiska bezpečnosti najzraniteľnejších účastníkov cestnej premávky.

V oblasti technickej infraštruktúry bude mať navrhované rozšírenie vodovodu a rozšírenie splaškovej kanalizácie pozitívny vplyv na hygienické podmienky a komfort obyvateľov. Vďaka plynifikácii navrhovaných rozvojových plôch bývania sa zabezpečí eliminácia znečistenia ovzdušia v zastavanom území. V navrhovaných rozvojových plochách teda kvalitu bývania zabezpečí ich napojenie na inžinierske siete – plynovod, verejný vodovod, splaškovú kanalizáciu, zásobovanie elektrickou energiou.

Na ochranu zdravia obyvateľstva je v hodnotenej ÚPD stanovená požiadavka osobitných stavebných opatrení pri výstavbe obytných budov na území so stredným radónovým rizikom podľa vyhlášky č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Návrhy zamerané na zvýšenie ekologickej stability nebudú mať len pozitívne environmentálne dopady, ale ich nepriamym vplyvom je potenciál priniesť zlepšenie ekonomických, sociálnych a ekologických podmienok pre dotknuté obyvateľstvo. Počíta sa s výsadbou pásov alebo línii izolačnej zelene na rozhraní obytného územia a poľnohospodárskej pôdy, ako aj na rozhraní jednotlivých urbanistických funkcií.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z uvažovaného nárastu počtu obyvateľov. V návrhovom období do roku 2040 sa na základe kapacity navrhovaných plôch pre výstavbu predpokladá výrazné zvýšenie počtu

obyvateľov na 1491, čo predstavuje výrazný nárast o 524 obyvateľov z dnešnej úrovne 967 obyvateľov. V prípade prisťahovania nových obyvateľov dôjde následne k zmene sociálnej a demografickej štruktúry miestnej populácie – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov, zvýšeniu podielu domácností so strednými príjmami. Táto zmena bude mať výrazne pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce.

Pozitívne dôsledky navrhovaného riešenia možno vidieť v stanovení presných regulatívov pre prevádzky výroby a služieb v zastavanom území, ktoré predídu potenciálnym negatívnym vplyvom na obytné územie a budú garantovať kvalitu životného prostredia. Stanovené sú aj regulatívy pre drobných obyvateľov v obytnom území.

Pozitívny vplyv na obyvateľstvo bude mať návrh revitalizácie a dobudovania verejných priestranstiev, doplnenia verejnej zelene a oddychových plôch, a to aj v nových rozvojových plochách. Kultivované a príjemné prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejným priestranstvám a podporiť súdržnosť miestnej komunity. Podstatne sa tiež zlepšia možnosti pre rekreačno-oddychové a športové aktivity pre obyvateľov, ako aj pre návštevníkov.

Navrhované riešenie predpokladá stavebné aktivity v obci, ktoré však budú rozložené rovnomerne počas celého návrhového obdobia územného plánu obce. Prechodne môže počas výstavby nových objektov, ako aj líniových stavieb technickej a dopravnej infraštruktúry, dôjsť ku krátkodobému zhoršeniu životných podmienok obyvateľstva dotknutej obce – zvýšeniu hlučnosti, prašnosti, nárastu produkcie stavebných odpadov pri rekonštrukciách objektov. Ide o prechodné vplyvy, ktoré z dlhodobého hľadiska nie sú relevantné.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie a geomorfologické pomery. Podmieňujúcim predpokladom je, že pri zakladaní stavieb bude zohľadnený prirodzený geologický podklad.

Geodynamické javy typu zosuvov sa v riešenom území vzhľadom na rovinný a mierne zvlnený reliéf nevyskytujú, z tohto dôvodu žiadne vplyvy nemožno predpokladať.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia nevyvolá žiadne priame vplyvy na klimatické pomery.

Nevýznamné nepriame vplyvy na klímu prinesú niektoré navrhované opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity, ktoré vychádzajú z odporúčaných opatrení Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické

opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest. Tieto opatrenia však majú významnejší lokálny vplyv na riešené územie z hľadiska vplyvov na pôdu, biotopy a krajinu a sú preto primárne zaradené v týchto podkapitolách.

4. Vplyvy na ovzdušie

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii počíta s plynofikáciou všetkých nových rozvojových plôch. Tým sa eliminuje znečistenie z domácností pri vykurovaní a príprave teplej úžitkovej vody, čo predstavuje pozitívny priamy vplyv.

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii nepočíta s novými plochami výroby a teda ani so vznikom stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia. Stanovením regulatívu, ktorým sa v obytnom území povoľujú len drobné výrobné prevádzky bez negatívnych a rušivých vplyvov, sa zabezpečí ochrana ovzdušia pred znečistením a všeobecne kvalita životného prostredia v obci.

5. Vplyvy na vodné pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území.

Nové rozvojové plochy sú situované v dostatočnej vzdialenosti od vodných tokov. Špecifické krajinnoekologické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny sú obsiahnuté v rámci koncepcie starostlivosti o životné prostredie (v kap. 2.13 hodnotenej ÚPD).

Ďalšie navrhované opatrenia prispievajú k ochrane a zvýšeniu kvality podzemných a povrchových vôd. Ide predovšetkým o návrh dobudovania splaškovej kanalizácie.

6. Vplyvy na pôdu

Realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení sa eliminuje pôdna erózia a ďalšie ohrozujúce faktory. V návrhu územného plánu obce je zakotvená požiadavka optimalizácie agrotechnických postupov pri obrábaní ornej pôdy, ako aj udržiavania existujúcej líniovej zelene a založenia novej líniovej zelene s pôdoochrannou funkciou. Táto skupina opatrení predstavuje pozitívne vplyvy na pôdu.

Za negatívny vplyv na pôdu možno považovať záber pôdy. Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia vymedzuje nové rozvojové plochy pre výstavbu. Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy je 35,3472 ha. V značnej miere sa navrhuje vyplnenie prieluk a využitie priestorových rezerv v zastavanom území obce. Na zastavané územie pripadá 22,7% výmery predpokladaných celkových záberov poľnohospodárskej pôdy. Skutočný záber poľnohospodárskej pôdy v navrhovaných rozvojových plochách pre bývanie bude oproti uvádzaným bilanciam nižší, a to asi o 50%. Predpokladá sa, že zábery poľnohospodárskej pôdy budú len na zastavané plochy objektov a pozemky pod cestami.

7. Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy

Spoločenstvá flóry a fauny sa viažu aj na plochy vymedzené ako biocentrá a biokoridory a do týchto plôch činnosti a stavby podľa návrhu hodnotenej ÚPD nezasahujú. Naopak, návrhom nových prvkov ÚSES miestneho významu dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Biokoridory umožnia migráciu živočíchov a eliminujú bariérové prvky. Viaceré ekologicky významné segmenty krajiny sú navrhované na funkciu biocentier, kde budú vhodné podmienky pre úkryt a rozmnožovanie živočíchov, vrátane chránených druhov. Návrh rozvojových plôch pre výstavbu bol optimalizovaný s cieľom vylúčenia, resp. minimalizácie zásahov do významných biotopov.

Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia. Ekostabilizačné opatrenia sú uvedené aj v kap. IV tejto správy a možno ich považovať za pozitívne priame vplyvy. Za účelom zachovania zelene v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálny podiel zastavaných plôch (regulatív zastavanosti) a minimálny podiel zelene (regulatív vegetačných plôch).

8. Vplyvy na krajinu

V navrhovanom riešení hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie je posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok.

Krajinný obraz pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru. Výsledkom bude kontinuálny sídelný pás, spájajúci obe miestne časti do jedného celku. Navrhovaný rozvoj však nebude mať priame vplyvy na časti krajiny, ktoré sú z krajinnostetického hľadiska považované za najhodnotnejšie. Záväzným regulatívom, zakotveným v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie, je obmedzená výška objektov v obci a v nových rozvojových plochách. Účelom tohto opatrenia je zachovanie tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny. Predstavuje nepriamy pozitívny vplyv na krajinu, vrátane sídelnej krajiny a súčasne pozitívny vplyv z hľadiska ochrany pamiatkových hodnôt.

9. Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne územia ochrany prírody národnej sústavy ani sústavy chránených území Natura 2000. Možno preto konštatovať nulové vplyvy na chránené územia.

V územnoplánovacej dokumentácii sú navrhnuté prvky územného systému ekologickej stability miestnej úrovne (MÚSES), pričom navrhované riešenie tieto prvky v plnej miere rešpektuje. Na plochách biokoridorov, biocentier (vrátane prvkov RÚSES) nie je navrhovaná nová výstavba ani sa tu neplánujú iné zásahy.

Pri umiestňovaní novej zástavby, osobitne rozvojových plôch pre bývanie, boli plne rešpektované ochranné pásma existujúcich stavieb a činností:

- cestné ochranné pásma – ciest III. triedy
- ochranné pásmo železnice (dráhy)
- ochranné pásma technického vybavenia – vymedzené ochranné pásma v riešenom území majú elektrické vedenia vysokého napätia, elektrické stanice, strednotlakové plynovody, vodovodné a kanalizačné potrubia
- ochranné pásma vodných tokov
- ochranné pásmo lesa

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská

Územnoplánovacia dokumentácia rešpektuje nehnuteľné národné kultúrne pamiatky aj s ich bezprostredným okolím, ako aj ďalšie pamiatkové objekty s historickými a kultúrnymi hodnotami. Rešpektované sú tiež evidované archeologické náleziská.

Hodnotená ÚPD vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva, čo predstavuje pozitívny nepriamy vplyv. Zdôrazňuje potrebu rešpektovať vidiecky charakter zástavby, najmä jej výškovú hladinu a urbanistickú mierku jednotlivých objektov, osobitne v najstaršej zástavbe v miestnych častiach Vajka nad Žitavou a Martinová a v blízkosti kostola a kaštieľa.

Za účelom udržania pôvodného vidieckeho charakteru zástavby sa stanovuje záväzný regulatív maximálnej výšky zástavby.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Realizácia stavieb a činností podľa návrhu územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou nevyvolá žiadne vplyvy tohto druhu.

12. Iné vplyvy

Žiadne iné vplyvy navrhovaných činností a stavieb podľa návrhu územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou neboli zistené.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Hodnotenie významnosti predpokladaných vplyvov bolo uskutočnené s použitím bodovej stupnice hodnotenia od 0 do 5. Najvyššej bodovej hodnote (5) zodpovedá veľmi významný vplyv, ktorý má dosah presahujúci lokálnu úroveň alebo ovplyvňuje najzraniteľnejšie zložky životného prostredia. Najnižšia bodová hodnota (0) zodpovedá absencii akéhokoľvek vplyvu.

Predmetom hodnotenia boli vplyvy uvedené v kapitole III., podkapitolách 1.-12. tejto správy o hodnotení. Spomedzi uvádzaných vplyvov sa ani v jednej kategórii nepredpokladajú významnejšie vplyvy, t.j. vplyvy s bodovým hodnotením 3–5. Všetky predpokladané vplyvy možno považovať za nevýznamné alebo málo významné, čo zodpovedá bodovému hodnoteniu 1 alebo 2.

Uvedené vplyvy v tejto fáze spracovania dokumentácie zväčša nie je možné vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi, nakoľko prevažujú nepriame vplyvy. Konkrétne návrhy investičných projektov možno stotožniť s priamymi vplyvmi, potenciálne dopady stanovených regulatívov klasifikujeme ako nepriame vplyvy. Nasledovné hodnotenie vplyvov podľa významnosti možno preto považovať len za orientačné.

Súhrnné hodnotenie očakávaných vplyvov na životné prostredie podľa významnosti

Skupina vplyvov	Druh vplyvu	Významnosť
Vplyvy na obyvateľstvo	pozitívny nepriamy	2
Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	-	~0
Vplyvy na klimatické pomery	-	~0
Vplyvy na ovzdušie	pozitívny priamy pozitívny nepriamy	1 0-1
Vplyvy na vodné pomery	pozitívny priamy	1
Vplyvy na pôdu	pozitívny priamy negatívny priamy	1 2-3
Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na krajinu	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	-	0
Iné vplyvy	-	0

Pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy uplatňujúce sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia, najmä:

- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 411/2012 Z.z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Opatrenia na elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov činností a stavieb sú súčasťou smerných a záväzných regulatívov podľa návrhu územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou. Účelom väčšiny navrhovaných opatrení je eliminovať súčasné environmentálne problémy. Nakoľko sa v riešenom území nepredpokladá lokalizácia zámerov s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie, nie sú kompenzačné opatrenia vo väčšom rozsahu nutné. Všetky navrhované zámery sú naplánované mimo prvkov územného systému ekologickej stability.

Prehľad navrhovaných opatrení, relevantných z hľadiska životného prostredia a zdravia obyvateľstva:

1. Opatrenia na zabezpečenie biodiverzity ekosystémov

- optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny, v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území
- zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a zabrániť jej ďalšej monokulturalizácii
- vytvoriť nárazníkové pásy trvalých trávnych porastov (so šírkou min. 15 m) na rozhraní biokoridorov, biocentier a ornej pôdy
- zabrániť šíreniu a zabezpečiť odstraňovanie nepôvodných druhov (najmä agátu bieleho) a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu v súlade s platnou legislatívou
- zachovať rozsah existujúcich mokradí a zabrániť ich degradácii a zmene na ornú pôdu
- obmedziť holorubný spôsob ťažby v biokoridoroch, biocentrách a plochách interakčných prvkov
- zabezpečiť vysokú druhovú a štrukturálnu variabilitu stromoradií a líniovej zelene
- zachovať tradičné krajinárske štruktúry extenzívne obhospodarovaných viníc

2. Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability

- dobudovať prvky územného systému ekologickej stability (biokoridory, biocentrá)
- obmedziť socioekonomické činnosti v lokalitách tvoriacich prvky územného systému ekologickej stability
- funkčnosť prvkov ÚSES zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou – nezasahovať do ich plochy bariérovými prvkami, oploteniami, stavbami
- dodržať minimálnu šírku regionálneho biokoridoru 40 m a minimálnu šírku miestneho biokoridoru 20 m

- doplniť stromovú a krovinovú vegetáciu, prípadne trvalé trávne porasty v trase navrhovaných biokoridorov
- obmedziť používanie chemických prostriedkov v rastlinnej výrobe v blízkosti obydľí i prvkov ÚSES
- doplniť a posilniť sprievodnú zeleň pozdĺž vodných tokov

3. Opatrenia na ochranu prírodných zdrojov

- udržiavať existujúcu a založiť novú líniovú zeleň s funkciou retencie vody v krajine v podobe vsakovacích vegetačných pásov
- chrániť poľnohospodársku pôdu prostredníctvom protierózných opatrení (udržiavať existujúcu a založiť novú líniovú zeleň s pôdoochrannou funkciou na medziach a popri poľných cestách)
- optimalizovať agrotechnické postupy pri obrábaní ornej pôdy, zvýšiť podiel bezorbového obrábania pôdy, orba po vrstevnici
- zostavovať osevné plány v súlade s danou potrebou ochrany pôdy tak, aby sa zvýšil podiel viacročných krmovín a znížil podiel tzv. silážnych plodín na ornej pôde
- rozčleniť veľké hony poľnohospodárskej pôdy výsadbou a revitalizáciou líniovej zelene – stromoradií a alejí
- zabezpečiť odizolovanie poľných hnojísk
- rešpektovať plochy lesných pozemkov a lesnej vegetácie

4. Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia, ochranu zdravia obyvateľstva

- vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene na rozhraní poľnohospodárskej pôdy a zastavaného územia, vrátane jeho navrhovaného rozšírenia o nové rozvojové plochy
- vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene v rámci výrobných území (hospodárskych dvorov), resp. po ich obvodě, najmä v kontakte s obytným územím
- revitalizovať existujúcu líniovú zeleň a vysadiť novú líniovú zeleň (stromoradia a aleje) pozdĺž účelových a poľných ciest
- netolerovať v území zaburinené plochy, ani v lokalitách vzdialenejších od zastavaného územia; ladom ležiace plochy alebo niekoľkokrát ročne a včas skosiť, alebo zalesniť drevinovou a krovinnou vegetáciou a ponechať sukcesii
- posilniť ekologickú osvetu medzi obyvateľmi a najmä deťmi, s aktívnym zapojením obyvateľov na ochrane a zveľaďovaní životného prostredia
- dobudovať systém dažďových rigolov v zastavanom území obce, so vsakovaním dažďovej vody
- v obytnom území nepovoľovať prevádzky, ktoré sú zdrojom hluku, vibrácií, prašnosti a znečistenia ovzdušia
- pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z

geologického podložia, ako aj rešpektovať legislatívu v oblasti radiačnej ochrany - zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 87/2018 Z.z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlášku č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia

5. Opatrenia na zachovanie, udržiavanie a tvorbu sídelnej vegetácie a prírodných prvkov, s ohľadom na odvrátenie nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy

- dobudovať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktného územia a do príľahlej krajiny
- preferovať organické kompozičné princípy pri rozmiestňovaní líniovej zelene
- pri výsadbe prispôbiť výber drevín meniacim sa klimatickým podmienkam
- zvyšovať podiel prvkov zelene a prírodných prvkov v zastavanom území obce
- zachovať a revitalizovať plochy verejnej zelene v centre obce
- zeleň v zastavanom území (verejná zeleň, špeciálna zeleň, záhrady) dimenzovať v rozsahu 75 m² na obyvateľa
- v prípade zásahu do plôch zelene (stromy a kríky, trvalé trávne porasty) uložiť povinnosť nahradiť ich v adekvátnom rozsahu a kvalite
- upraviť zelené pásy a predzáhradky pozdĺž ciest v zastavanom území obce
- postupne nahradiť alergénne dreviny, ako aj kompozične a krajinársky nevhodné dreviny vhodnejšími druhmi v zastavanom území obce
- vysadiť aspoň jednostrannú líniovú (alejovú/uličnú) zeleň na hlavných obslužných cestách v navrhovaných obytných uliciach
- využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre
- vysádzať vetrolamy, živé ploty v sídle a na jeho okrajoch
- zvyšovať podiel vegetácie a prírodných plôch pre zadržiavanie (retenciu) a infiltráciu dažďových vôd v sídle, osobitne v zastavanom centre obce a v rámci navrhovaných rozvojových plôch
- preferovať opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody a zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach
- preferovať opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody a zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach

6. Ekostabilizačné a protierózne opatrenia vyplývajúce z RÚSES okresu Nitra (2020):

- E2 - zvýšiť podiel nelesnej drevinovej vegetácie v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine, rozčleniť veľkoblokovú ornú pôdu (makroštruktúry) na menšie bloky (mezoštruktúry až mikroštruktúry)
- E3 - sanovať nezabezpečené hnojiská a revitalizovať okolie zabezpečených hnojísk

- E22 - zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej vegetácie v okolí antropogénnych objektov s nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie - poľnohospodárske a priemyselné objekty, skládky
- P2 - zamedzovať vytváranie nepriepustných plôch v zastavanom území a zvyšovať podiel plôch na infiltráciu dažďových vôd
- P6 - realizovať agrotechnické protierózne opatrenia, v najexponovanejších lokalitách zatrávniť

Viacere z navrhovaných adaptačných opatrení prispejú k naplneniu cieľov Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest.

Z hľadiska posúdenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredia je možné tieto opatrenia považovať za dostatočné.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Pre potreby hodnotenia bol zostavený katalóg kritérií, ktoré sú relevantné pri hodnotení urbanistickej koncepcie a jej dopadov na životné prostredie. Váha (dôležitosť) jednotlivých kritérií v prípade posudzovania hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebola stanovená. Zvolené kritériá boli zoskupené do troch skupín:

- krajinno-ekologické kritériá:
 - ochrana / rešpektovanie ekologicky významných segmentov krajiny, vrátane chránených území
 - kvalita a úroveň ochrany prírodných zdrojov – ovzdušia, vody, pôdy
 - prispôsobenie koncepcie rozvoja topografickým podmienkam a ďalším prírodným limitom
 - ekologická stabilita územia a vytvorenie funkčného územného systému ekologickej stability
 - zastúpenie prírodných prvkov v zastavanom území
 - dostupnosť a rozsah verejnej zelene
 - optimalizácia urbanistických štruktúr z hľadiska mikroklimatických podmienok
 - využitie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie
- socio-ekonomické kritériá
 - bezpečnosť dopravy
 - implementácia udržateľných druhov dopravy
 - pokrytie územia verejnou dopravou
 - podiel obyvateľov napojených na vodovod a kanalizáciu
 - počet pracovných miest
 - dostupnosť základnej občianskej vybavenosti
 - príležitosti pre rekreačno-športové aktivity
 - rešpektovanie historického dedičstva a hodnôt reprezentujúcich kultúrnu kontinuitu a identitu
- technicko-ekonomické kritériá
 - realizovateľnosť koncepcie – väzba na konkrétne investičné zámery
 - efektívnosť riešenia technickej infraštruktúry
 - efektívnosť dopravnej siete

- hustota obyvateľov v zastavanom území

2. Porovnanie variantov

Obec Lúčnica nad Žitavou spadá do kategórie sídiel s menej ako 2 000 obyvateľmi, preto podľa § 21 ods. 2 stavebného zákona variantný koncept netreba spracovať a spracúva sa invariantný návrh územného plánu obce. Rozlíšený je preto len samotný návrh (návrhový variant) a nulový variant.

Nulový variant (variant „0“) predstavuje súčasný stav využívania riešeného územia – administratívneho územia obce Lúčnica nad Žitavou v rozsahu dnešného zastavaného územia obce – jej miestnych častí Vajka nad Žitavou a Martinová. Je tiež ekvivalentom stavu bez platného územného plánu. To by pre obec znamenalo, že nebude mať dokument s právnou záväznosťou, ktorý by koncepcne usmerňoval a koordinoval činnosti na území obce a účinne zamedzil environmentálne neprijateľné zámery a činnosti. Rozvoj v obci by sa nezastavil, ale jeho rizikom by bola nekonceptnosť a vznik funkčno-prevádzkových kolízií.

Ďalší variant predstavuje samotný návrh riešenia - variant „1“ (návrhový variant). Za predpokladu realizácie návrhov obsiahnutých v územnoplánovacej dokumentácii budú eliminované existujúce alebo potenciálne environmentálne problémy, čím sa znížia negatívne vplyvy na životné prostredie obce, jej obyvateľov, ako aj na prírodné prostredie. Navrhované riešenie počíta s vyváženým rozvojom územia. Prináša návrh miestneho územného systému ekologickej stability a ďalších ekostabilizačných opatrení pre celé riešené územie obce. Prispieva k zachovaniu scenérie krajiny a kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

Hlavnou myšlienkou koncepcie rozvoja obce je urbanistické zrastenie oboch miestnych častí – Vajka nad Žitavou a Martinová do jedného priestorového celku, s novým centrom v geometrickom a súčasne i funkčnom ťažisku. Táto koncepcia lokalizáciou novej zástavby výrazne podčiarkuje funkciu hlavnej organizačnej a kompozičnej osi.

V hodnotenej ÚPD sú rozvíjané jednotlivé funkcie vo vhodnom vzájomnom pomere – navrhované sú rozvojové plochy primárne pre bývanie, ale aj pre občianske vybavenie, ako aj pre rekreáciu a šport.

Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú pomerne rovnomerne rozložené do viacerých lokalít v zastavanom území obce a po jeho okrajoch. Mimo zastavaného územia obce sa navrhujú rozvojové plochy č. 2, 3, 5 – 9, 12 – 14 so súhrnnou kapacitou 172 b.j. Sú lokalizované na prepojení miestnych častí Vajka nad Žitavou a Martinová. Okrem toho boli identifikované zadné časti záhrad a prieluky v uličnej zástavbe (bez číselného označenia), vhodné na stavebné využitie.

Rozvojové plochy určené pre rozšírenie obytného územia boli indikatívne rozdelené do dvoch etáp výstavby – I. etapa do r. 2035, II. etapa do r. 2040, na základe predpokladu rôznej náročnosti investičnej prípravy a usporiadania vlastníckych vzťahov.

Celková kapacita navrhovaných plôch bývania predstavuje maximálne 279 bytových jednotiek. Z toho až 107 b.j. pripadá na záhrady, kde však reálne využiteľná kapacita znižuje na 50%, celková výpočtová kapacita potom bude 226 bytových jednotiek. Predpokladá sa pokračovanie trendu znižovania obložnosti bytového fondu až na úroveň 2,75. Návrhový počet obyvateľov je vypočítaný ako súčet súčasného počtu trvale obývaných bytov a navrhovaného počtu bytov násobený predpokladanou obložnosťou: $(316 + 226) \times 2,75 = 1491$.

Nové plochy pre rozvoj obytnej funkcie sú určené hlavne pre výstavbu rodinných domov. Pre výstavbu bytových domov je rezervovaná rozvojová plocha č. 9 – vo väzbe na uvažované nové vybavenostné centrum. S výstavbou bytového domu sa počíta aj na menšej voľnej ploche pri existujúcom bytovom dome v zastavanom území obce, vo väzbe na súčasnú centrálnu zónu obce. Predbežne vyčíslený počet bytov v bytových domoch v uvedených plochách je 40 bytov.

Rekapitulácia prírastku bytového fondu

Lokalita / číslo rozvojovej plochy	Kapacita – počet bytových jednotiek	Etap
2	6	II.
3	9	I.
5	18	I.
6	8	I.,II.
7	13	I.
8	15	I.
9 (BD)	32	II.
12	10	II.
13	20	II.
14	33	II.
prieluka pre BD Vajka n/Ž.	8	I.
prieluky/záhrady Vajka n/Ž. (1-3)	18	I.
prieluky/záhrady Vajka n/Ž. (4-6)	69	II.
prieluky/záhrady Martinová (7)	19	II.
prieluky/záhrady Martinová (8)	1	I.
Spolu	279	

Z hľadiska riešenia občianskej vybavenosti sa odporúča uskutočniť rekonštrukciu a modernizáciu zariadení občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry. V II. etape pri realizácii koncepcie prepojenia oboch miestnych častí sa predpokladá vytvorenie nového vybavenostného centra obce, vyznačeného ako centrálna zóna obce II., v rozsahu navrhovanej rozvojovej plochy č. 10. Tu by bol umiestnený nový obecný úrad, kultúrny dom a ďalšie občianske vybavenie celooobecného centra. Pre umiestnenie sociálneho občianskeho vybavenia - primárne zariadenia sociálnych služieb sa uskutoční funkčná konverzia výrobného areálu stavebnín pri materskej škole. V existujúcom obytnom území a zmiešanom území sa nenavrhujú nové prevádzky občianskeho vybavenia ani rozširovanie existujúcich prevádzok. Odporúča sa podporiť vznik drobných prevádzok obchodu a

služieb v navrhovanej zástavbe, a to najmä pozdĺž cesty III/1650 a vo väzbe na potenciálne nové centrum.

Nové plochy pre výrobu sa nenavrhujú. Výrobné aktivity by sa mali realizovať v rámci existujúcich výrobných areálov, za predpokladu ich revitalizácie a intenzifikácie. Pre aktuálny zámer autoservisu sa vymedzuje rozvojová plocha č. 4. Ide o špecifické občianske vybavenie typu výrobnej služby, ktoré sa preto zaraďuje do výrobného územia.

Z hľadiska riešenia športu a rekreácie sa v hodnotenej ÚPD navrhuje dobudovanie a rozšírenie hlavného športového areálu v m.č. Vajka n/Ž. a tiež dobudovanie športového areálu v m.č. Martinová. Hlavný športový areál sa ďalej navrhuje rozšíriť aj severným smerom o rozvojovú plochu č. 1 na vstupe do obce. V areáli sa okrem toho pripravuje aktuálny projekt turistického vláčika, s uvažovaným vedením trasy popri Žitave.

Pre každodenné oddychové aktivity obyvateľov sa počíta so zachovaním a revitalizáciou existujúcich plôch verejnej zelene. V obytnom území a jeho navrhovanom rozšírení je potrebné dobudovať oddychové priestranstvá s verejnou zeleňou, detskými ihriskami a športovými prvkami. V súvislosti s myšlienkou vytvorenia nového vybavenostného centra obce sa v tejto polohe počíta s vytvorením verejného parku – v rozsahu rozvojovej plochy č. 11. Počíta sa aj s rozvojom cykloturistiky. Navrhuje sa dobudovanie Požitavskej cyklotrasy (v zmysle aktuálneho projektu). Z trasy sa navrhujú odbočky do Martinovej a do Vajky nad Žitavou, s pokračovaním popri areáli studničky a kalvárie smerom na obec Paňa. Ďalšie cyklistické trasy je vhodné vyznačiť po poľných cestách popri viniciach.

Regulácia funkčného využitia územia presne stanovuje prípustné a neprípustné využitie plôch s cieľom zabezpečiť kvalitu životného prostredia a eliminovať nežiadúce vzájomné ovplyvňovanie jednotlivých urbanistických funkcií. Za účelom zachovania zelene v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálny podiel zastavaných plôch (regulatív zastavanosti) a minimálny podiel zelene (regulatív vegetačných plôch). Regulácia maximálnej výšky zástavby a navrhované zásady priestorového usporiadania prispievajú k zachovaniu tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny, ako aj kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

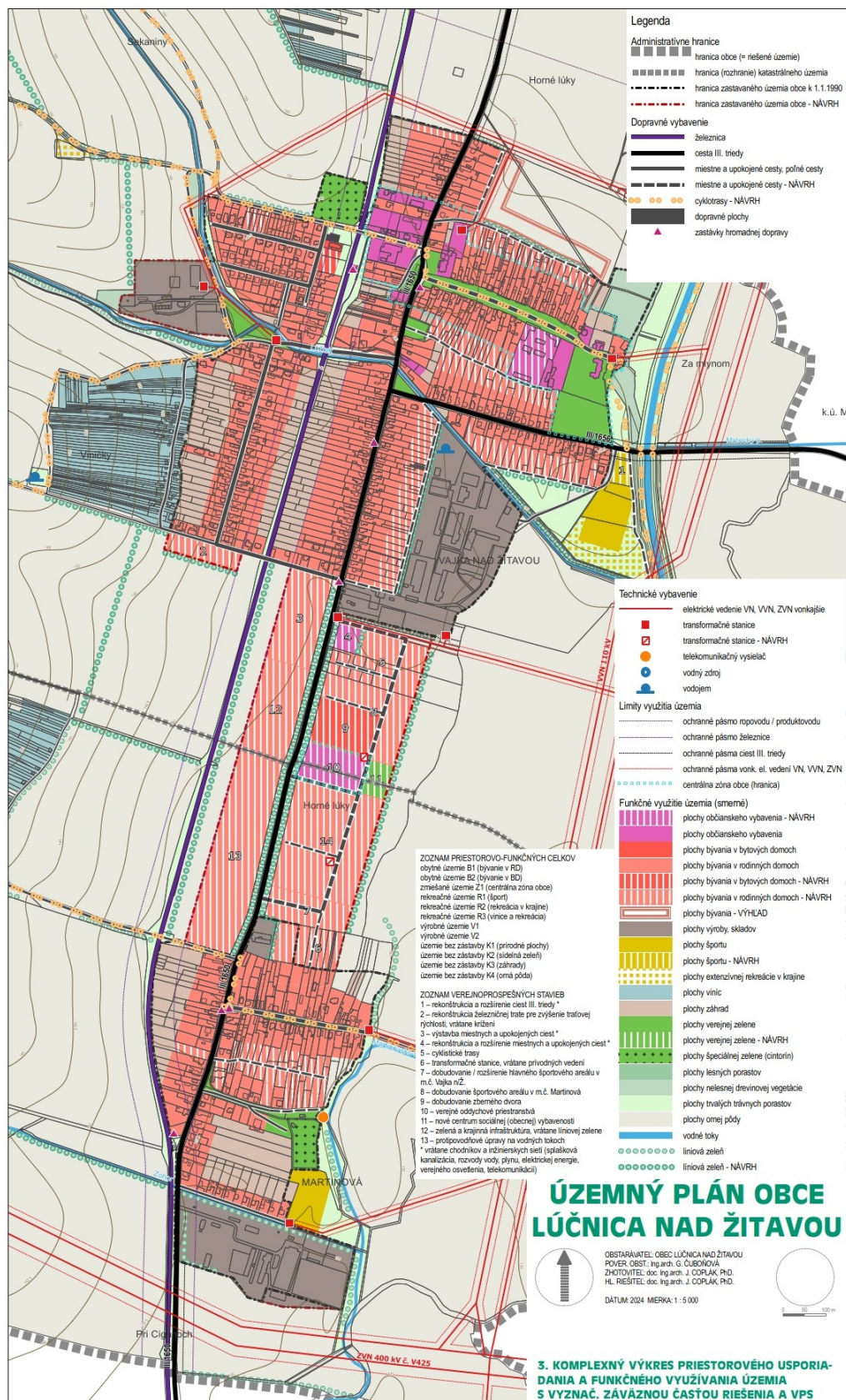
Návrh územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou predpokladá odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Navrhuje sa dobudovanie splaškovej kanalizácie, ako aj napojenie nových rozvojových plôch na inžinierske siete, vybudovanie nových miestnych ciest s chodníkmi, cyklistických trás.

Pri riešení návrhového variantu boli v maximálnej možnej miere zohľadnené limity prírodného charakteru (geomorfologické pomery, vodné toky, krajinná zeleň), ochranné pásma a ďalšie územno-technické limity (línie nadradeného dopravného a technického vybavenia).

V porovnaní s nulovým variantom sa v návrhovom variante predpokladá vyššia intenzita rozvoja v istých lokalitách, preto môže byť pôsobenie niektorých vplyvov spojených

s novou výstavbou výraznejšie. Nulový variant však nerieši odstránenie existujúcich deficitov a environmentálnych problémov. Predpokladané vplyvy vyplývajúce z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie, spolu s opatreniami na elimináciu týchto vplyvov, nevytvárajú takú antropogénnu záťaž v území, ktorá by negatívne ovplyvnila životné prostredie.

Grafická časť hodnotenej ÚPD - Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia

V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie boli použité všeobecne známe informácie o území, publikované napr. na internetových portáloch (katasterportál, Enviroportál, pôdny portál, SHMÚ) ako aj všeobecne záväzné právne predpisy. Ďalšími východiskovými podkladmi boli plánovacie dokumenty spracované na rôznych hierarchických úrovniach a projektové a iné dokumentácie týkajúce sa riešeného územia:

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2011 v platnom znení
- Konceptia vodnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050
- Krajinnoekologický plán obce Lúčnica nad Žitavou, 2023
- Národná stratégia rozvoja cyklickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, MDVaRR 2015
- Oficiálna stránka obce Lúčnica nad Žitavou www.obeclucnica.sk
- Prieskumy a rozbor pre územný plán obce Lúčnica nad Žitavou, 2023
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lúčnica nad Žitavou na roky 2015 - 2024
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja strategicko-plánovacieho regiónu Nitra do roku 2030
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Nitra, Esprit, 2020
- Smart koncepcia regionálneho rozvoja NSK do roku 2027
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy - aktualizácia, 2018
- Stratégia rozvoja vidieka NSK 2016 – 2022
- Územný plán mesta Vrábľa, v znení zmien a doplnkov č. 1-4
- Územný plán obce Michal nad Žitavou
- Územný plán obce Vinodol, v znení zmien a doplnkov č. 1-2
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, v znení zmien a doplnkov č. 1
- Vytvorenie podmienok pre stanovenie zásad a pravidiel územného plánovania, 2013
- Zámer EIA. Obytná zóna Lúčnica nad Žitavou, 2021

Významným syntetickým podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie, ako aj tejto správy o hodnotení, boli výstupy predchádzajúcich etáp tvorby

územnoplánovacej dokumentácie – najmä krajinnoekologického plánu obce Lúčnica nad Žitavou, ktorý analyzoval stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny.

Na základe týchto informácií boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

Samotné hodnotenie – výber hodnotiacich kritérií a stanovenie spôsobu hodnotenia bolo uskutočnené s použitím rôznych metodík, ktoré prezentujú aktuálne výsledky výskumu v danej oblasti, publikované v zborníkoch a odborných prácach.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch pri vypracúvaní tejto správy vyplynuli zo skutočnosti, že pre hodnotené územie chýbajú určité konkrétne údaje charakterizujúce stav zložiek životného prostredia a faktorov ovplyvňujúcich životné prostredie – chýbajú výsledky konkrétnych meraní kvality a stavu ovzdušia, povrchových vôd, podzemných vôd, pôdy, hluku atď.

Ďalšie neurčitosti môžu vyplývať z faktu, že posudzovanie vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie je predprojektovou etapou, v ktorej sa overujú limity územia z hľadiska rôznych záujmov a návrhy aktivít definovaných v územnoplánovacej dokumentácii nie sú určené bližšími kvantitatívnymi ukazovateľmi / parametrami.

Na rozdiel od posudzovania vplyvov činností na základe konkrétnych investičných zámerov (EIA) preto v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii ešte nie je možné presne určiť, aké konkrétne činnosti zo spektra prípustného funkčného využitia sa v rámci jednotlivých funkčných plôch, resp. funkčno-priestorových celkov budú v skutočnosti realizovať.

Uvedené nedostatky a neurčitosti však nie sú zásadného charakteru a všetky podstatné okolnosti pre posúdenie územnoplánovacej dokumentácie boli v tejto správe o hodnotení zohľadňované.

VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie

Územné plány vo všeobecnosti predstavujú účinný nástroj pre koncepčné usmerňovanie rozvoja územia obcí na princípoch udržateľného rozvoja. Súčasný systém územného plánovania garantuje dodržiavanie týchto princípov vďaka integrovaným nástrojom krajinnoekologického plánovania a strategického environmentálneho hodnotenia (v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Už v zadaní na spracovanie územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou a aj v ďalšej etape, pri príprave návrhu, bol deklarovaný cieľ, aby rozvoj obce vychádzal z princípov udržateľného rozvoja a v maximálnej miere zohľadňoval požiadavky ochrany prírody a životného prostredia.

Hlavnou myšlienkou koncepcie rozvoja obce je urbanistické zrastenie oboch miestnych častí – Vajka nad Žitavou a Martinová do jedného priestorového celku, s novým centrom v geometrickom a súčasne i funkčnom ťažisku. Táto koncepcia lokalizáciou novej zástavby výrazne podčiarkuje funkciu hlavnej organizačnej a kompozičnej osi.

V hodnotenej ÚPD sú rozvíjané jednotlivé funkcie vo vhodnom vzájomnom pomere – navrhované sú rozvojové plochy primárne pre bývanie, ale aj pre občianske vybavenie, ako aj pre rekreáciu a šport.

Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú pomerne rovnomerne rozložené do viacerých lokalít v zastavanom území obce a po jeho okrajoch. Mimo zastavaného územia obce sa navrhujú rozvojové plochy č. 2, 3, 5 – 9, 12 – 14 so súhrnnou kapacitou 172 b.j. Sú lokalizované na prepojení miestnych častí Vajka nad Žitavou a Martinová. Okrem toho boli identifikované zadné časti záhrad a prieluky v uličnej zástavbe (bez číselného označenia), vhodné na stavebné využitie.

Rozvojové plochy určené pre rozšírenie obytného územia boli indikatívne rozdelené do dvoch etáp výstavby – I. etapa do r. 2035, II. etapa do r. 2040, na základe predpokladu rôznej náročnosti investičnej prípravy a usporiadania vlastníckych vzťahov.

Celková kapacita navrhovaných plôch bývania predstavuje maximálne 279 bytových jednotiek. Z toho až 107 b.j. pripadá na záhrady, kde však reálne využiteľná kapacita znižuje na 50%, celková výpočtová kapacita potom bude 226 bytových jednotiek. Predpokladá sa pokračovanie trendu znižovania obložnosti bytového fondu až na úroveň 2,75. Návrhový počet obyvateľov je vypočítaný ako súčet súčasného počtu trvale obývaných bytov a navrhovaného počtu bytov násobený predpokladanou obložnosťou: $(316 + 226) \times 2,75 = 1491$.

Nové plochy pre rozvoj obytnej funkcie sú určené hlavne pre výstavbu rodinných domov. Pre výstavbu bytových domov je rezervovaná rozvojová plocha č. 9 – vo väzbe na uvažované nové vybavenostné centrum. S výstavbou bytového domu sa počíta aj na menšej voľnej ploche pri existujúcom bytovom dome v zastavanom území obce, vo väzbe na súčasnú centrálnu zónu obce. Predbežne vyčíslený počet bytov v bytových domoch v uvedených plochách je 40 bytov.

Z hľadiska riešenia občianskej vybavenosti sa odporúča uskutočniť rekonštrukciu a modernizáciu zariadení občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry. V II. etape pri realizácii koncepcie prepojenia oboch miestnych častí sa predpokladá vytvorenie nového vybavenostného centra obce, vyznačeného ako centrálna zóna obce II., v rozsahu navrhovanej rozvojovej plochy č. 10. Tu by bol umiestnený nový obecný úrad, kultúrny dom a ďalšie občianske vybavenie celoobecného centra. Pre umiestnenie sociálneho občianskeho vybavenia - primárne zariadenia sociálnych služieb sa uskutoční funkčná konverzia výrobného areálu stavebnín pri materskej škole. V existujúcom obytnom území a zmiešanom území sa nenavrhujú nové prevádzky občianskeho vybavenia ani rozširovanie existujúcich prevádzok. Odporúča sa podporiť vznik drobných prevádzok obchodu a služieb v navrhovanej zástavbe, a to najmä pozdĺž cesty III/1650 a vo väzbe na potenciálne nové centrum.

Nové plochy pre výrobu sa nenavrhujú. Výrobné aktivity by sa mali realizovať v rámci existujúcich výrobných areálov, za predpokladu ich revitalizácie a intenzifikácie. Pre aktuálny zámer autoservisu sa vymedzuje rozvojová plocha č. 4. Ide o špecifické občianske vybavenie typu výrobnej služby, ktoré sa preto zaraďuje do výrobného územia.

Z hľadiska riešenia športu a rekreácie sa v hodnotenej ÚPD navrhuje dobudovanie a rozšírenie hlavného športového areálu v m.č. Vajka n/Ž. a tiež dobudovanie športového areálu v m.č. Martinová. Hlavný športový areál sa ďalej navrhuje rozšíriť aj severným smerom o rozvojovú plochu č. 1 na vstupe do obce. V areáli sa okrem toho pripravuje aktuálny projekt turistického vláčika, s uvažovaným vedením trasy popri Žitave.

Pre každodenné oddychové aktivity obyvateľov sa počíta so zachovaním a revitalizáciou existujúcich plôch verejnej zelene. V obytnom území a jeho navrhovanom rozšírení je potrebné dobudovať oddychové priestranstvá s verejnou zeleňou, detskými ihriskami a športovými prvkami. V súvislosti s myšlienkou vytvorenia nového vybavenostného centra obce sa v tejto polohe počíta s vytvorením verejného parku – v rozsahu rozvojovej plochy č. 11. Počíta sa aj s rozvojom cykloturistiky. Navrhuje sa dobudovanie Požitavskej cyklotrasy (v zmysle aktuálneho projektu). Z trasy sa navrhujú odbočky do Martinovej a do Vajky nad Žitavou, s pokračovaním popri areáli studničky a kalvárie smerom na obec Paňa. Ďalšie cyklistické trasy je vhodné vyznačiť po poľných cestách popri viniciach.

Regulácia funkčného využitia územia presne stanovuje prípustné a neprípustné využitie plôch s cieľom zabezpečiť kvalitu životného prostredia a eliminovať nežiadúce vzájomné ovplyvňovanie jednotlivých urbanistických funkcií. Za účelom zachovania zelene v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálny podiel zastavaných plôch (regulatív zastavanosti) a minimálny podiel zelene (regulatív vegetačných plôch). Regulácia maximálnej výšky zástavby a navrhované zásady priestorového usporiadania prispievajú k zachovaniu tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny, ako aj kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

Návrh územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou predpokladá odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov,

návštevníkov). Navrhuje sa dobudovanie splaškovej kanalizácie, ako aj napojenie nových rozvojových plôch na inžinierske siete, vybudovanie nových miestnych ciest s chodníkmi, cyklistických trás.

Pri riešení návrhového variantu boli v maximálnej možnej miere zohľadnené limity prírodného charakteru (geomorfologické pomery, vodné toky, krajinná zeleň), ochranné pásma a ďalšie územno-technické limity (línie nadradeného dopravného a technického vybavenia).

Návrh územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou nezahrňa riešenia, ktoré by boli nositeľmi rizík pre zdravotný stav obyvateľstva a ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady, narušovali pohodu a kvalitu života alebo životného prostredia. Naopak, územnoplánovacia dokumentácia predostiera konkrétne riešenia problémov s identifikovanými nepriamymi vplyvmi.

Vytvorením nového vybavenostného celoobecného centra v novej polohe medzi oboma miestnymi časťami sa zlepši dostupnosť zariadení nekomerčnej (sociálnej) vybavenosti aj pre obyvateľov miestnej časti Martinová. Rozšírením spektra občianskej vybavenosti o kultúrny dom a zariadenie sociálnych služieb pre seniorov sa zabezpečí dostupnosť týchto zariadení, ktoré v obci doposiaľ absentujú.

Hodnotená ÚPD predpokladá odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny. V oblasti dopravy ide o návrh rekonštrukcie a rozšírenia miestnych ciest, ako aj doplnenia siete miestnych ciest. Návrhy investícií do nemotorovej dopravy – výstavba chodníkov pre chodcov ako súčasť miestnych ciest, na prepojení oboch miestnych častí ako aj návrh cyklistických trás umožňujúcich tiež dochádzku za zamestnaním a službami budú mať pozitívne vplyvy na obyvateľstvo, najmä z hľadiska bezpečnosti najzraniteľnejších účastníkov cestnej premávky. V oblasti technickej infraštruktúry bude mať navrhované rozšírenie vodovodu a rozšírenie splaškovej kanalizácie pozitívny vplyv na hygienické podmienky a komfort obyvateľov. Vďaka plynifikácii navrhovaných rozvojových plôch bývania sa zabezpečí eliminácia znečistenia ovzdušia v zastavanom území. V navrhovaných rozvojových plochách teda kvalitu bývania zabezpečí ich napojenie na inžinierske siete – plynovod, verejný vodovod, splaškovú kanalizáciu, zásobovanie elektrickou energiou.

Na ochranu zdravia obyvateľstva je v hodnotenej ÚPD stanovená požiadavka osobitných stavebných opatrení pri výstavbe obytných budov na území so stredným radónovým rizikom podľa vyhlášky č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Návrhy zamerané na zvýšenie ekologickej stability nebudú mať len pozitívne environmentálne dopady, ale ich nepriamym vplyvom je potenciál priniesť zlepšenie ekonomických, sociálnych a ekologických podmienok pre dotknuté obyvateľstvo. Počíta sa s výsadbou pásov alebo línii izolačnej zelene na rozhraní obytného územia a poľnohospodárskej pôdy, ako aj na rozhraní jednotlivých urbanistických funkcií.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z

uvažovaného nárastu počtu obyvateľov. V návrhovom období do roku 2040 sa na základe kapacity navrhovaných plôch pre výstavbu predpokladá výrazné zvýšenie počtu obyvateľov na 1491, čo predstavuje výrazný nárast o 524 obyvateľov z dnešnej úrovne 967 obyvateľov. V prípade prisťahovania nových obyvateľov dôjde následne k zmene sociálnej a demografickej štruktúry miestnej populácie – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov, zvýšeniu podielu domácností so strednými príjmami. Táto zmena bude mať výrazne pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce.

Pozitívny vplyv na obyvateľstvo bude mať návrh revitalizácie a dobudovania verejných priestranstiev, doplnenia verejnej zelene a oddychových plôch, a to aj v nových rozvojových plochách. Kultivované a príjemné prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejným priestranstvám a podporiť súdržnosť miestnej komunity. Podstatne sa tiež zlepšia možnosti pre rekreačno-oddychové a športové aktivity pre obyvateľov, ako aj pre návštevníkov.

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie a geomorfologické pomery. Podmieňujúcim predpokladom je, že pri zakladaní stavieb bude zohľadnený prirodzený geologický podklad.

Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia nevyvolá žiadne priame vplyvy na klimatické pomery. Nevýznamné nepriame vplyvy na klímu prinesú niektoré navrhované opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity, ktoré vychádzajú z odporúčaných opatrení Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Z hľadiska vplyvov na ovzdušie navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii nepočíta s novými plochami výroby a teda ani so vznikom stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia. Počíta s plynofikáciou nových rozvojových plôch.

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území. Nové rozvojové plochy sú situované v dostatočnej vzdialenosti od vodných tokov. Navrhujú sa špecifické krajinnokoekologické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny. Ďalšie navrhované opatrenia prispievajú k ochrane a zvýšeniu kvality podzemných a povrchových vôd. Ide predovšetkým o návrh dobudovania splaškovej kanalizácie.

Z hľadiska vplyvov na pôdu sa realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení sa eliminuje pôdna erózia a ďalšie ohrozujúce faktory. V návrhu územného plánu obce je zakotvená požiadavka optimalizácie agrotechnických postupov pri obrábaní ornej pôdy, ako aj udržiavania existujúcej líniovej zelene a založenia novej líniovej zelene s pôdoochrannou funkciou. Táto skupina opatrení predstavuje pozitívne vplyvy na pôdu. Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia vymedzuje nové rozvojové plochy pre výstavbu. Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy je 35,3472 ha (negatívny vplyv na pôdu). V značnej miere sa navrhuje vyplnenie prieluk a využitie priestorových rezerv v zastavanom území obce. Na zastavané územie pripadá 22,7% výmery predpokladaných celkových záberov poľnohospodárskej pôdy.

Spoločenstvá flóry a fauny sa viažu aj na plochy vymedzené ako biocentrá a biokoridory a do týchto plôch činnosti a stavby podľa návrhu hodnotenej ÚPD nezasahujú. Naopak, návrhom nových prvkov ÚSES miestneho významu dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Návrh rozvojových plôch pre výstavbu bol optimalizovaný s cieľom vylúčenia, resp. minimalizácie zásahov do významných biotopov. Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

V navrhovanom riešení hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie je posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Krajinný obraz pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru. Výsledkom bude kontinuálny sídelný pás, spájajúci obe miestne časti do jedného celku. Navrhovaný rozvoj však nebude mať priame vplyvy na časti krajiny, ktoré sú z krajinnooestetického hľadiska považované za najhodnotnejšie. Záväzným regulatívom, zakotveným v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie, je obmedzená výška objektov v obci a v nových rozvojových plochách. Účelom tohto opatrenia je zachovanie tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny. Predstavuje nepriamy pozitívny vplyv na krajinu, vrátane sídelnej krajiny a súčasne pozitívny vplyv z hľadiska ochrany pamiatkových hodnôt.

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne územia ochrany prírody. Možno preto konštatovať nulové vplyvy na chránené územia. V hodnotenej ÚPD sú navrhnuté prvky územného systému ekologickej stability miestnej úrovne (MÚSES), pričom navrhované riešenie tieto prvky v plnej miere rešpektuje. Na plochách biokoridorov, biocentier (vrátane prvkov RÚSES) nie je navrhovaná nová výstavba ani sa tu neplánujú iné zásahy.

Hodnotená ÚPD vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva, čo predstavuje pozitívny nepriamy vplyv. Za týmto účelom sú definované záväzné regulatívy, týkajúce sa zachovania kultúrno-historických hodnôt v ich architektonickej aj urbanistickej dimenzii.

Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu a prevenciu environmentálnych problémov definuje hodnotená ÚPD v záväznej časti súbor opatrení, ktoré vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj územia. Viaceré z týchto opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest.

Možno teda konštatovať, že územný plán obce Lúčnica nad Žitavou bude predstavovať základný koncepčný dokument obce s právnou záväznosťou a vynútiteľnosťou. V návrhu záväznej časti riešenia sú definované zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia, ako aj zásady a regulatívy týkajúce sa ochrany životného prostredia a krajiny a ďalších funkčných systémov obce, verejnoprospešné

stavby.

Hodnotená dokumentácia je v celom rozsahu v súlade so záväznou časťou Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja, v znení zmien a doplnkov. Súlad s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou je dokumentovaný v kapitole 2.2 textovej časti hodnotenej ÚPD.

Z porovnania variantov vyplýva, že návrhový variant (variant „1“) predstavuje oproti nulovému variantu najvýhodnejší variant budúcej realizácie činností a stavieb v hodnotenom území.

Vyhodnotenie splnenia rozsahu hodnotenia a špecifických požiadaviek na hodnotenie

Správa o hodnotení strategického dokumentu obsahuje rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č. 5 zákona. V procese hodnotenia a v jeho výstupe – správe o hodnotení boli naplnené všetky body rozsahu hodnotenia, ktorý určil Okresný úrad Nitra, odbor starostlivosti o životné prostredie v liste č. OU-NR-OSZP3-2024/006885 zo dňa 16.02.2024. Hodnotenie, ako aj samotné navrhované riešenie, zohľadnilo špecifické požiadavky, ktoré vyplynuli zo stanovísk doručených k oznámeniu o strategickom dokumente:

- 1. Pri príprave správy o hodnotení strategického dokumentu a samotného návrhu strategického dokumentu brať do úvahy všetky pripomienky, ktoré boli zaslané k oznámeniu ► **bolo zohľadnené v návrhu ÚPD a správe o hodnotení**
- 2. OÚ Nitra-OSŽP3 – ochrana prírody a krajiny ► **ekostabilizačné opatrenia sú zahrnuté v kap. 2.11, 2.13, 3.6 návrhu ÚPD (vrátane stanovenia podielu zelene na obyvateľa), ako aj v kap. C.IV správy o hodnotení, minimálny podiel zelene (regulatív vegetačných plôch) je stanovený v kap. 2.5.4 a 3.1 návrhu ÚPD, spomenutý je aj v správe o hodnotení**
- 3. OÚ Nitra-OSŽP2 – priemyselné havárie ► **nenavrhujú sa nové plochy výroby, ako vyplýva z návrhu ÚPD a zo správy o hodnotení (napr. z kap. B.II.1)**
- 4. MŽP SR ► **informácie o radónovom riziku, geotermálnej energii sú zahrnuté v kap. 2.13, 2.14 návrhu ÚPD, s návrhom potrebných opatrení (opatrenia v oblasti radiačnej ochrany) v kap. 3.6 návrhu ÚPD, s priemetom aj v správe o hodnotení**
- 5. OÚ Nitra-OSŽP2 ► **návrh prvkov ÚSES je zahrnutý v kap. 2.11 návrhu ÚPD, opísaný aj v kap. C.II.8 správy o hodnotení, ekostabilizačné opatrenia sú zahrnuté v kap. 2.11, 2.13, 3.6 návrhu ÚPD, ako aj v kap. C.IV správy o hodnotení**
- 6. ÚNSK ► **súlad s nadradenou ÚPD – ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja je podrobne vyhodnotený v kap. 2.2 návrhu ÚPD a je zmienený aj kap. VIII. správy o hodnotení**
- 7. Hydromeliorácie, š.p. ► **informácie o hydromelioračných zariadeniach sú zahrnuté v kap. 2.12.2 návrhu ÚPD (s konštatovaním, že navrhované riešenie rešpektuje hydromelioračné zariadenia a neobmedzuje ich funkčnosť)**

- 8. Lesy SR, š.p. ► **ochranné pásmo lesa je rešpektované (požiadavka vyplýva aj z kap. 2.9, 3.8 návrhu ÚPD)**
- 9. ŠOP SR, CHKO Ponitrie ► **informácie o prvkoch RÚSES, návrh prvkov ÚSES sú zahrnuté v kap. 2.11 návrhu ÚPD, opísaný aj v kap. C.II.8 správy o hodnotení, ekostabilizačné opatrenia sú zahrnuté v kap. 2.11, 2.13, 3.6 návrhu ÚPD, ako aj v kap. C.IV správy o hodnotení**
- 10. Okresný úrad Nitra, OSŽP3 – ochrana ovzdušia ► **nenavrhujú sa nové plochy výroby ani sa nepredpokladá lokalizácia veľkých ani stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia, ako sa uvádza v údajoch o výstupoch v kap. B.II.1 a v hodnotení vplyvov na ovzdušie v kap. C.III.4 správy o hodnotení**

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

doc. Ing.arch. Jaroslav Coplák, PhD.

odborne spôsobilá osoba na posudzovanie vplyvov na ŽP (č. 485/2010/OHPV)

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení

Použité boli podklady uvedené v kapitole VI., časti C tejto správy o hodnotení.

Kompletná textová a grafická dokumentácia – návrh územného plánu obce Lúčnica nad Žitavou je počas prerokovania k dispozícii u navrhovateľa.

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Lúčnici nad Žitavou, október 2024

Patrik Trubíni, starosta obce

.....

(podpis, pečiatka)